

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCOLOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Nekaj misli k sodobni vzgoji

Solske klopi so zopet oživele. V ljudskih šolah se je že pričel pouk, čez nekaj dni pa bodo tudi srednje šole odprle vrata prihajajoči mladini. Ob tej priliki smo brali v nekem listu nekakšno pedagogična razmišljanja, ki pa diše bolj po strankarstvu kakor po pedagogiki. Solanje otrok je danes postalo zopet draga reč in staršem, ki že sprejemajo tolikšno breme nase, bo v največjo tolažbo in zadoščenje, ako imajo zavest, da je njihov otrok v dobrih rokah, kjer se ne bo le učil, temveč tudi vzgajal. Saj solanih ljudi nam danes, hvala Bogu, ne manjka. Imamo jih dovolj in preveč. Današnji družbi manjka dobro vzgojenih, značajnih ljudi. Mnogo je kriva temu domača vzgoja, oz. ne vzgoja, o kateri pravi Jean Paul, da je največkrat brez smotra in smisla, slučajnostna in prilagodljiva, drastično naslikana nekako takole: Prvo uro moralnega pouka zabijujejo starši otroku čisto moralo. Drugo uro še nekoliko manj čisto, opominjajo ga pa, da mora biti praktičen. V tretji ga opozorejo na očetov zgled, ki se tudi skuša praktično orientirati. V četrti uri mu povedo: »Ti si še majhen, to je le za odrasle.« Peta ura: »Glavno v življenju je, da prideš naprej.« Šesta: »Ne časovno, ampak kar je večnega odločuje o človekovi časti.« Sedma ura pouka: »Zato prenašaj krivico in ljubi!« Osmi: »Ako je pa kdo napade, se pogumno brani.« Deveta: »Ne razgrajaj tako, ljubi mali.« Deseta ura: »Ne gre, da bi deček tako mirno sedel.« Enajsti pouk: »Starši moraš bolj ubogati.« Dvanajsta ura: »Sam se moraš vzgajati.« itd.

Sredi tolikšnih nesoglasij domače »vzgoje« otrok ne more biti vzgojen, ampak kvečjemu skeptičen. Bati se je, da se ista vzgojna komedija marsikje nadaljuje tudi pozneje v šoli. Kajti nobena skrivnost ni, da razpolaga naša doba, čeprav se ponosno imenuje stoletje otroka, z mnogo manj vzgojne sile kakor druge epohe, ki niso sicer poznale tako vsestranske vzgojne pedagogike, a so imele vzvišene in trdno zasidrane ideale, ki so jim omogočili, da so omahljivo tečilo mladega življenja utrdili v večnostnem početlu.

Dejstvo je, da večina ne najde zadovoljivega odgovora na prvobitno vprašanje: h čemu naj vzgajamo mladino? Moderni pedagogiki manjka smotrene, vrhovnega vzgojnega cilja. Zato se neprestano preobrača in spreminja v kaos, ki ga sama ustvarja. Nešteta mnenja in nazori se menjajo in križajo med seboj. Pedagog najbolje čuti ta nedostatek. Kajti to, kar imenujemo karakter, je mogoče formirati le, če si je vzgojitelj svest jasnega cilja vzgoje, če ima pred očmi zaokroženo življensko smer. Šele jasen cilj omogoča sigurnost v izbiri metode in smotreno uvrstitev dobrin po njihovi vrednosti, ki vsakemu vzgojnemu sredstvu odmerja pravo mesto. Enostranski cilji (n. pr. pretiravanje športa) so pa za oblikovanje značaja vedno nevarni, ker so vendarle navezani na najrazličnejše spolnostne, ki prihajajo iz drugega, pa tudi drugovrstnega vira.

Veliki pedagog Förster opozarja n. pr. na nesmotrenost seksualne vzgoje. »Kaj pomaga najboljša seksualna pedagogika, ako pa so ravno na seksualnem polju vsi trdni principi razrvani, tako da vzgojitelj omahuje brez jasne orientacije med duhom in naravo. V pretežnem delu naše seksualne vzgojne literature ne prevladuje duh, ki naravi postavlja mejo in mero od zgoraj, iz svojih življenskih zakonov, ampak narava dela iz svojih kaotičnih impulzov novo etiko. Nedvoumna resnica je izginila, dvoumje je prišlo iz svojih skrivališče in pričenja krojiti okus in npravnost. Smer življenja ne odločajo več duhovne sile temveč materijalna, telesna nagnjenja. Mnogi moderni »vzgojni« spisi niso drugega kakor interviewi, v katerih seksualni nagon razlaga, kako si misli rešitev seksualnega vprašanja. Na vsak način ni mogoče s Pilatovim vprašanjem: »Kaj je resnica?«, voditi ne sebe ne drugih. Samo z vzvišenim, skalnotrdnim ciljem je mogoče človeka dvigniti iz prirojenega mu kaosa in ga obvarovati pred oblastjo menjajočih se naravnih instinktov. Zato pa bi moral vzgojitelj najprej priti na jasno o zadnjem namenu in pomenu svojega vzgojnega dela, pečati bi se moral ne le s posamičnimi resnicami in si jih vtisnili v zavest, ampak z namenom vseh namenov, z najvišjim Smislom, ki daje pomen in red vsem drugim stvarim. Brez jasnega odgovora na to zadnje vprašanje: »Čemu človek živi na zemlji?« se bo vzgojitelj neprestano zapletal v lastna protislovja. Kajti, tudi za vzgojo značajevelja beseda: »Nihče ne more služiti dvema gospodarjema!«

Jasnovidec Förster je pogodil v črno. Kajti ako nam manjka najvišje, vse urejajoče počelo, potem tudi posamična pedagogična opravila nimajo globljega smisla, ker najrazličnejše čednosti, h katerim navajamo mladino: red, poštivost, hrabrost, vztrajnost... se morejo spasti in končno degenerirati v sebični nečimernosti, ako niso privezane na zadnji, najvišji smoter. Brez jasnosti o namenu življenja namo vzgajali ljudi le z delnimi, ozkimi cilji, torej ljudi s pomanjkljivo koncentracijo in malo energijo. Kajti šele celotna odločitve volje v prvobitnem boju med spolnim in gornjim svetom daje posameznim stremljenjem ono obdobjanje vredno sile in odpornosti. Vsakdo, ki hoče iz sebe kaj napraviti, se mora na Herkulovem križpotju možato odločiti za veliki »Dac ali »Ne«. Šele po tej odločitvi dobi človek osebnostne poteze. Resnična moč in vztrajnost volje prihaja v človeka šele iz poštene, brezkompromisne odločitve med lučjo ali temo. Samo ta brezkompromisnost v orientaciji k vseurejajočemu početlu daje smotnost v osebnostnem delu, v na-

Posledice nemškega koraka

Vse države se zopet mrzlično oborožujejo

London, 6. sept. Zahteva Nemčije po vojaški enakopravnosti in manifestacija »Stahlhelme« v Berlinu, ki se v inozemstvu smatra kot nekaka politična mobilizacija, kakor tudi drugi pojavi intenzivnejšega oboroževanja po vsem svetu, so sprožili v Franciji diskusijo o tem, ali je Francija zadostno zasigurana za slučaj napada ali ne.

V tem oziru se smatra kot najbolj avtoritativen članek v »France Militaire«, ki odseva mnenje merodajnih vojaških krogov in kateri je očitno bil pred očmi tudi oficijelnemu glasilu zunanjega urada »Temps«, ki spriče brutalnega nastopa Nemčije proti sedanjemu mirovnemu stanju v Evropi poudarja potrebo učinkovitejšo vojaške organizacije Francije.

V smislu teh izvajanj naj bi se odsej vsakoletni kontingent vojaških novincev ne vpokliceval v celoti, ampak po etapah, tako da bi po letu 1935, ko se bo vsled padanja rojstev vsakoletni kontingent rekrutov občutno zmanjševal, vrzeli bile več ali manj izpolnjene po dohajanju ostankov iz prejšnjih letnikov. Prihranki, ki se bodo vsled povprečno nižjega števila novincev naredili, bi prišli v dobro starejšim izvežbanim vojakom, kateri bi v prihodnosti tvorili jedro armade v slučaju ne-nadnega napada.

Premišljuje se tudi o nezadostnosti trdnjavskega pasu na vzhodni meji in ob Alpah. Poudarja se, da spriče vedno večje učinkovitosti modernega orožja utrdbo kot take niso zadostna obramba, ampak da slejkoprej končna odločitev zavisi od človeškega materiala. Šest pehotnih divizij, ki so razmeščene na 400 km dolgi fronti od Amiens do Monlhousa, ne zadostuje, da se vzdrži prvi sunek sovražnika. Enako ni vstanu ustaviti prvega sovražnikovega navala 42. divizija, ki z 8000 možmi brani trdnjavski pas Metz-Thionville. »Liberté« pa opozarja tudi na meji proti Italiji, kjer bi se šest bataljonov v Nizzi, Antibesu, Mentonu. Villafrauci in Frasse v slučaju nenadnega napada nahajali v jake težkem položaju. »Mi sicer ne verujemo v konflikt z Italijo — pravi »Liberté« — stoda predvidnost v zadevah narodne obrambe ni nikoli odveč in smemo se vprašati s strahom, kakšna bi bila v slučaju vojne usoda vojakov, zaprtih v trdnjavah v Nizzi, Antibesu in Mentonu, sredi velikega števila italijanskih doseljencev.«

V ogleid temu položaju svetuje listi, da se naj bodisi na italijanski bodisi na nemški meji ne aplicira sistem pokrajinskega nabora, ampak da naj se tu uporabijo samo izvežbane čete z več ko 6 mesečno službo in prostovoljci z enako minimalno izvežbo. List zaključuje ta svoja izvajanja rekoč, da obstoja na meji nevarnost, ki jo je treba na vsak način odstraniti, zakaj danes ni čas za sentimentalnosti in Francija hoče živeti.«

Naraščanje monarhizma v Nemčiji

V zvezi z vsem gori omenjenim beležijo francoski listi na najbolj vidnih mestih manifestacijo Stahlhelma v Berlinu. Ta manifestacija je imela naravnost demonstrativno militaristični značaj, ki je bil podprt po navzočnosti kronprinca, celokupne vlade in generalitete, po sviranju marša Friderika Velikega in nastopih po vojaškem pravilniku stare pruske armade. Obenem je izšel nov tednik »Die Monarchie«, kojega prva številka je bila v najkrajšem času razprodana. List pravi, da se mora nemški državi postaviti zopet na čelo monarh, ki je neodvisen od političnih strank. Program monarhije mora biti uničenje verzajske mirovne pogodbe, vojaška enakopravnost Nemčije, povratek k politiki Bismarcka, ki se je naslanjala na Rusijo, socialna politika pravice do dela in obveznega dela in ustvarjanje od strank neodvisne birokracije. Čeprav je pokret, katerega predstavlja ta list, še mlad in se nahaja šele v začetkih organizacije, more računati na močan odmev v čnih masah, ki so razočarane tako nad praznimi obljubami socialistov in komunistov kakor nad napihnjanimi na-

sprotju s prilagajanjem in spreminjanjem raz-
norov in volje po prilikah in razmerah.

Bistvo vzgoje ne leži v tem, da se mlademu človeku privzgoje gotove navade, temveč, da zna predvsem drugim pravilno ocenjevati resnično vrednost vseh stvari v odnosu do zadnjega življenskega namena. Da potem tisto, kar je najvažnejše, tudi kot tako smatra in se postranski, malim ciljem ume pravčasno izogniti. Že takoj z mladega se mora zavedati, da biva brezpogojna Resnica, neporušljiv in nespremenljiv najvišji Cilj, kateremu je treba vse žrtvovati, tudi najdražje in najboljše, ker dobivajo vse življenske dobrine odondot šele svojo vrednost in blagoslov. Človek je organski sestav družbe, katero naj bi s svojim delom organiziral in usmerjal k njenemu zadnjemu Praviru. Toda materijalne potrebe življenja nas neprestano vlečejo nizdol, hoteč nas prilagoditi nižjemu, materijalnemu življensku cilju. V tem notranjem boju se potem pokaže vsa vrednost religije za vzgojo, ker brani dušo in je njeno centralno življenje, ohranja skrivnost duhovnega razvoja in koncentriira dušo vedno znova k njenemu večnostnemu središču. Radi tega seveda človek še ne postane tostranskemu svetu odlučen. Nasprotno! Čim bogatejša je njegova duša in čim močnejše razvija prave prasilce, tem več more dati življenju.

Dr. Y.

cionalističnimi frazami Hitlerja, ki je v odločilnem trenutku pokazal, da se boji udariti. Na vsak način kažejo mnoga znamenja, da v Nemčiji tudi v ljudskih plasteh čedalje bolj pridobiva tal stremljenje, da bi se v pripravnem momentu sklicala po ustavi predvidena velika narodna skupščina, ki naj bi s potrebno večino sklenila odpravo republike in upostavitve monarhije.

Odgovor Francije: bodimo pripravljeni!

Na te pojave odgovarja pariško časopisje brez izjeme v jako energičnem tonu počenši z ultranacionalistično »Action Française«, ki svetuje, naj Francija zopet zasede Porenje, do poluradnega »Temps«, ki žigosa politiko pruskih baronov, katero da podpira vsa Nemčija počenši od Hitlerja do centroma, in katere gre za to, da se z obnovo pruskega vojaškega duha prepreči politika med-

narodne solidarnosti, zbližanja in sprave. Ta probuda pruskega militarizma sili svet, da se pripravi na vse eventualnosti. »Treba je,« tako piše »Temps« — da vsi narodi, ki imajo dobro voljo, premišljujejo o tem, ako nočejo, da bi jih iznenadili dogodki. Nevarnost mogoče ni neposredna, zakaj tudi Nemčija, ki je popolnoma v rokah pruskih junkejev in generalov, ne more spričo svojih sedanjih sredstev resno misliti na to, da bi se vrgla v podjetje, ki bi mobiliziralo vso Evropo proti njej, toda nevarnost je resna za bodočnost. Obstoje močne države bistveno vojaškega značaja sredi Evrope tvorijo stalno grožnjo miru in bi zadoševal, da se uniči vse, kar se začneja v svrhu upostavitve zaupanja in splošnega blagostanja. Parada jeklenih čelad odkriva ravno tako kakor izjave generala Schleicherja resnično misel in pomen nemškega koraka v svrhu vojaške enakopravnosti, kateri ne gre za ničemer drugim, kakor za zopetno oborožitvijo Reicha.«

Lord Beaverbrooke vidi na obzorju novo vojno

Zanimivo je zadržanje angleške javnosti na pram nemškimi zahtevam. Oficijelno stališče vlade še ni znano. Kmalu bodo v Londonu zopet zbrani vsi ministri, ki so bili na počitnicah, in začetkom prihodnjega tedna se bo vršil ministarski svet, ki se bo pečal z vprašanjem vojaške enakopravnosti Nemčije. Sklepajoč po angleških listih, Angleži niso iznenadeni nad zahtevami Nemčije, ki da so stare, pač pa smatrajo, da Nemčija ni izbrala pravega trenutka za svoj korak. Zahteva Nemčije sama po sebi ni neupravičena, pač pa je nevarna z ozirom na sedanjí dejanski položaj na svetu. Ker namreč razorožitvena konferenca ni imela nobenega rezultata in ga žalibog tudi ne obeta, bo zahteva Nemčije, da naj se ji dovoli armada, kakor jo imajo vse druge velesile, povzročila, da se bo začela zopet splošna tekma v oboroževanju namesto da bi države svoje armade znižale. S tega stališča bi bile koncesije Nemčiji naravnost pogubne in absurde.

Lord Beaverbrook, angleški časnikarski kralj, potem svojega časopisja prepričuje javnost, da je na obzorju nova vojna. Naj Evropa sprejme nemške zahteve ali naj jih zavrne, posledice bodo enake hude. Ako se nemške zahteve sprejmejo, pomeni to, da se bodo začele vse velesile zopet na vso moč oboroževati — ako s zavrnejo, se bo Nemčija oboroževala brez ozira na odpor velesil. Vojaške ali gospodarske represalije proti Nemčiji so nemogoča stvar, ker bi imele strašne posledice za ves svet. Zato se bo pač začelo na vsak način novo oboroževanje. Že danes delajo vse tovarne za orožje in municijo, kakor tudi vsi vojni kemični laboratoriji z vso paro. Še nikoli generalni štabi vseh držav sveta niso delali s toliko intenzivnostjo kakor danes Ako na eni strani Nemčija išče zavaznikov, pa obnavlja Francija za 10 let svojo tajno vojaško pogodbo s Poljsko, ki bo v nekaj dneh zapadla. »Nič ne pomagaj — tako se zaključujejo vsi ti članki — »če nekateri pravijo, da nova vojna ne more izbruhniti, ker bi narodi sveta ne mogli prenesti drugega požara vojne. To so ideologije, ki so se vedno pojavljale pred izbruhom vsake vojne.«

Anglija povečuje svojo vojno mornarico

Medtem ko angleški vladni krogi izjavljajo, da mednarodni položaj ni tako temen kot se slika, in se menjaja, da se bosta Francija in Nemčija sami medseboj dogovorili glede višine nemške armade, pa britanska admiraliteta pridno spuša v morje ladjo za ladjo. V Birkenheadu so spustili te dni v morje križarko »Achilles«, ki spada k 4 križarkam razreda »Leander«, to so: »Leander«, »Neptune«, in »Orion«, ki bodo dogotovljene leta 1933. Večraj pa je admiraliteta sklenila pogodbo za zgraditev 3 novih križark, ki bodo imele ime »Ajax«, »Arphion« in »Arethusa«. Stale bodo 4 in pol milijona funtov sterlingov. V kratkem pa se bo sklenila pogodba za zgraditev 8 rušilec, 2 podmornice in 3 iskalec min. Spuščena je bila v morje tudi podmornica »Porpoise«, ki spada k razredu, kateri vsebuje še dve taki ladji in sicer »Starling« in »Seahorse«, obenem se proučuje v admiraliteti reorganizacija celokupne imperialne mornarice, ker so dominijoni mnenja, da se mora pomorska obramba angleške imperije in trgovine povečati. Predvsem zahtevajo pomnožitve mornarice Avstrale, ki se boje japonske nevarnosti.

Anglija bo posredovala med Francijo in Nemčijo

Medtem ko lord Beaverbrook v »Daily Expressu« angleški vladi svetuje, naj se ne vmesava v nemško-francoski spor, češ da bosta Francija in Nemčija itak zopet začeli vojno, in da je zato najboljša, če Anglija ostane popolnoma nevtralna, pa »Times« zastopajo čisto drugačno mnenje, ki utegne biti tudi oficijelno mnenje angleške vlade. »Times« pravijo, da je razumljivo, če je Francija radi nemškega koraka razburjena, ker ga smatra kot dokaz agresivnega militarističnega du-

ha. Končna odločitev bo sicer padla v Zenevi, toda angleška vlada mora že prej zasledovati politiko, ki bo na eni strani zadovoljila želje Nemčije, v kolikor so upravičene, na drugi pa neizprosno varovala princip omejitve oboroževanj. List ne pove, kaj Anglija smatra kot upravičene zahteve Nemčije, meni pa, da dolgo ne bo mogoče take velesile kako je Nemčija zadržati v njenem naravnem razvoju. Ker je nemogoče znižati na primer francosko armado na sedanjo stopnjo nemške, ker se pa na drugi strani tudi ne sme dopustiti, da bi zopet vse države začele tekmovali v oboroževanju, se mora najti srednja pot. Nemške armade ne gre povečati, toda tudi druge velesile se bodo morale obvezati, da bodo omejile gotove vrste orožja. Gotovo je, da ima angleška vlada tak predlog že izdelan.

Moč nemške armade

V sovjetski »Krasni Gazetici« je objavil neki Kajsarov članek, v katerem analizira moč nemške armade. Kajsarov trdi, da bo Nemčija v slučaju vojne lahko nastopila z armado, ki bo številčno in kvalitativno enaka oni armadi, ki je bila mobilizirana leta 1914. Res da šteje Reichswehr po doležbah verzajske pogodbe samo 100.000 mož, toda ti služijo tako dolgo in so tako izvrstno izvežbani, da je vsak vreden enega oficirja. Ti ljudje bodo tvorili jedro, okoli katerega se bo zbrala vsa nemška mladina in vsa nacionalna združenja, ki večbajo svoje člane popolnoma po vojaških principih in v vojni tehniki. Nemčija razpolaga tudi z zadostnim številom teške artilerije kljub prepovedi verzajske pogodbe. Nemški vojni tanki so najmodernejši na svetu in se med drugim izdelujejo v — Skodovih tovarnah na Češkoslovaškem! Nemške tovarne pa izdelujejo tudi zadostne količine strupenih plinov, ki bodo najmočnejši zaveznik nemške armade v eventualni bodoči vojni. Tudi nemški generalni štab obstoja, čeprav ga je verzajska mirovna pogodba odpravila.

Italija na strani Nemčije

Due 6. t. m. zvečer je italijanska vlada sporočila listom svoje stališče k zahtevi Nemčije po izravnanju svoje armade z armadami drugih velesil. V smislu razgovora, ki ga je imel nemški poslanik von Schubert z Mussolinijem, Italija v polnem obsegu priznava juridično upravičenost nemške zahteve, meni pa, da je razorožitvena konferenca, ki se v kratkem zopet sestane v Zenevi, najbolj pripraven kraj za tozadevno diskusijo, da se nemške zahteve rešijo po mednarodnem razgovoru. Italijanski tisk je že pred notifikacijo stališča italijanske vlade zaval napram nemški spomenici skrajno simpatično stališče in nadaljuje z napadi na Francijo.

Sovjetska ponudba Ameriki

Pariz, 6. septembra. AA. Po informacijah iz ameriškega in sovjetskega vira, so bili v zadnjem času z obeh strani opetovano storjeni koraki, naj bi Zedinjene države severne Amerike priznale Sovjetsko Rusijo.

Danes objavlja »Le Journal« podrobne podatke o teh pogajanjih. Njihov namen naj bi bil priznanje Sovjetske Rusije de jure. Po podatkih tega lista je polslužbeni zastopnik Sovjetske Rusije v Washingtonu Skvirski ponudil ameriški vladi pogodbo. Sovjetska Rusija bi izročila Zedinjenim državam ozemlje na Kamčatki, kjer naj bi ameriške letalske družbe zgradile svoja letališča. Sovjetska Rusija pa bi priznala ne le posojilo svobode iz leta 1917, temveč tudi vse druge ruske dolgovne v skupnem znesku 875 milijonov dolarjev, ki so se nahajali v listnicah ameriških bank ob času, ko je Sovjetska Rusija razveljavila dotedanja zunanja posojila. Zedinjene države severne Amerike pa bi priznale Sovjetsko Rusijo in bi pripustile sovjetska notranja posojila na ameriška tržišča, čim bi bila ta posojila opremljena s certifikati o izplačevanju obresti in amortizacije v zlatih rubljah. Ameriške banke bi morale te papirje eskontirati ob normalnih obrestih.

Konferenca v Stresi

Kolikor glav toliko misli

Stresa, 6. septembra. Ž. Konferenca v Stresi se je sestala danes k drugi plenarni seji, na kateri se je nadaljevala splošna debata. Ministrski ravnatelj Posse (Nemčija) je odločno naglasil pomen in nalogo gospodarske konference z ozirom na potrebe vzhodnih držav, ki so bile že vnešene v lozanski protokol. S premaganjem gospodarskih težkoč bi se lahko premagale tudi finančne težkoče. Posse je predlagal, da se postavi gospodarska komisija, ki naj bi se pečala z vprašanjem kupne moči agrarnih držav. Za agrarni blok držav srednje in vzhodne Evrope je govoril poljski delegat Rose, ki je posebno naglašal zahteve agrarnih držav ter predlagal, da se končno vendarle preide na delo in zapusti pot neuspešnih sklepov. Trgovinska bilanca nekaterih vzhodnih držav, posebno Poljske se je vsled padanja izseljevanja silno poslabšala, kakor tudi vsled tega, ker ni nobenega dotoka inozemskega denarja. Nazadovanje te bilance je vedno huje. Nadaljni uvoz iz inozemstva ne bo več mogoč, ker ogroža valuto in ker si vzhodne agrarne države ne morejo več dovoliti luksusa poslabšanja trgovinske bilance. Edini izhod je, da se upelje svobodna trgovina ali pa carinske ugodnosti. V imenu Velike Britanije je govoril angleški poslanik v Parizu Addison, ki se je zavzel za ukinitev vseh mednarodnih zaprek, ki zapirajo promet, kakor so n. pr. kontingenti, kompenzacije, devizne omejitve itd. Vseled teh zaprek postaja mednarodni položaj neznošen. Madjarsko stališče je obrazložil bivši finančni minister Telecki, ki je istotako zagovarjal osvoboditev trgovinskega prometa iz sedanjih okovov ter se zavzemal za možnost izvoza iz vzhodnih evropskih držav. Edino uspešno bi bilo, da se vpeljejo prednostne carine za izvoz v evropske industrijske države. Samo na ta način bi lahko podonavske države prišle do postopne ukinovitve predpisov o transferu in drugih omejitvenih ukrepih. Slično se je izjavil tudi bolgarski delegat. Na sami konferenci sodelujejo delegati 15 evropskih držav, ker so v odbor, kateremu je lozanska konferenca poverila proučevanje teh problemov srednje Evrope, vstopili poleg predstavnikov neposredno zainteresiranih držav (Čehoslovaška, Avstrija, Rumunija in Jugoslavija) tudi predstavniki Francije, Velike Britanije, Italije, Nemčije, Holandske, Belgije in Švice. Ker so v tem odboru zastopane tudi Poljska, Belgija in Grčija, je njegovo delo razširjeno tako, da se bo pobrigalo poleg reševanja vprašanja za obnovo srednje Evrope tudi za to, da se najdejo koristne mere za vzhodne in jugovzhodne evropske države. Konferenca so se kot opazovalci udeležili tudi zastopniki Zveze narodov, zastopniki mednarodnega poljedelskega inštituta iz Rima ter mednarodnega urada dela iz Zeneve. Po sklepu prve seje se je kot opazovalec udeležil konference tudi zastopnik Latvije.

Agrarni blok

Stresa, 6. sept. Ž. Zastopniki agrarnih držav srednje in vzhodne Evrope so se sestali danes k seji, da proučijo aktualna vprašanja in da se dogovorijo za solidarno sodelovanje agrarnih držav na tej konferenci. Rumunski zastopnik finančni minister Madgearu je bil soglasno izvoljen za predsednika agrarnega bloka na konferenci v Stresi. Nadalje je bilo izvoljeno glavno tajništvo pod vodstvom gospodarskega svetnika v poljskem zunanjem ministertvu Antona Romana. Diskusija se je snkala okoli varšavskih zaključkov, ki so bili sporočeni zainteresiranim vladam. Sedanjemu predsedniku stalnega odbora za gospodarski študij agrarnih držav srednje in vzhodne Evrope Adamu Roseu je bilo poverjeno, da predloži konferenci stvarne sklope varšavske konference, kakor tudi razne predloge, ki so jih izročili nekateri delegati in po katerih bi se morali nekateri zaključki spremeniti.

Priprave za svetovno gospodarsko konferenco

London, 6. septembra. Ž. Za sklicanje svetovne gospodarske konference je napravljen prvi korak. MacDonald je kot predsednik lozanske reparijske konference poslal siru Ericu Drumond pismo, v katerem ga prosi, da skliče za 20. september v Zenevi konferenco strokovnjakov, katerim je poverjeno, da pripravijo vse potrebno za svetovno gospodarsko konferenco, da bi se lahko pričela pogajanja za sklicanje svetovne gospodarske konference. MacDonald je istočasno sporočil, da je z vsemi zainteresiranimi državami stopil v pogajanja ter je prepričan, da vsi želijo, da se svetovna gospodarska konferenca čimprej skliče.

Na bolje?

Pariz, 6. septembra. AA. Zadnji čas so se pričela pojavljati precej optimistična mišljenja o vprašanju sedanje gospodarske krize in njenega nadaljnjega razvoja, tako tudi v Nemčiji, Belgiji, Angliji in Ameriki. Po poročilih iz Londona, konstantinopolskega Reuterja, da se nadeja na preokret k boljšanju pojavlja spet čedalje močnejše ne samo na evropskem kontinentu, temveč tudi v Ameriki. Poročila iz Ottawe kažejo, da se v Kanadi začele cene padati in da se gospodarski posli razvijajo čedalje bolj živahno. To je dokaz, da se v ljudi polagoma vrača zaupanje. V Zedinjenih državah se pojavljajo mnogi znaki poslovne razgibanosti. Po vsej priliki so v Angliji mišljenja, da je kriza že prekorčila svojo kumulacijsko točko in da se bodo poslej stvari razvijale na boljše. Kar se tiče Anglije same, dokazuje uspeh, ki ga je doživela konverzija angleških vojnih posojil, da je v gospodarskem življenju te države nastopilo vidno zboljšanje.

Komentarji zasilne naredb

Industrija je zadovoljna, ne pa delavstvo

Berlin, 6. septembra. AA. Uredba o podvigu gospodarskega življenja je bila sprejeta v političnih krogih z deljenimi čustvi. Težka industrija in Hugenbergova stranka sta z uredbo prav zadovoljni. Vlada je po mnenju teh krogov dokazala, da je podprla zasebno gospodarstvo in da je pogumno odklonila vse državno-kapitalistične in socialistične poizkuse. Industrijski krogi čele te akciji polnega uspeha. Zadovoljni pa so tudi zato, ker bo mogoče odslej izpreminjati merke po gospodarskem položaju. Prav tako se težka industrija nada, da bo deležna 170 milijonov mark, ki jih bo vlada dala nemškimi železnicam za obnovo železniskega materiala. Le napovedano konjunkturiranje agrarnih pridelkov ne ugaja. Boje se, da bodo ti ukrepi podražili življenje.

Nacionalni socialisti ostro pobijajo vladno gospodarsko politiko. Njihove puščice so naperjene na davčne bone. Po njihovem mnenju pomeni ta industrijski kredit nevarnost notranje inflacije. Nacionalni socialisti smatrajo, da bi bilo bolje podpreti brezposelne naravnosti, ne pa s podporami industriji.

Centrumski krogi priznavajo vladi ta program, boje se pa posledic, ki bodo nastale in protekcionizma.

Socialisti protestirajo proti programu vlade, češ, da bo delavstvo plačalo račun za velike dobičke kapitalizma.

Berlin, 6. septembra. AA. Vlada uredba o podvigu nemškega gospodarstva določa 750 milijonov mark za javne gradnje, poldruga milijarda mark pa je namenjena davčni razbremenitvi. Vrh

Zopet umor sredi Sofije

Sofija, 6. sept. AA. Snoči okrog četrta na 10 je bil sredi Sofije v ulici Serdika pred hišo Concordija ubit dr. Mihajlo Pundev, znani časnikar in književnik, ki je zadnji čas vršil službo drugega tajnika bolgarskega poslanstva v Bukarešti. Ubili dr. Pundev se je v Sofiji nahajal mesec dni na dopustu. Dr. Pundev je brat Vasilja Pundeveva, ki je bil prav tako književnik in časnikar in ki je bil pred 2 letoma ubit v Sofiji. Ubili dr. Pundev je malo pred 9 prišel iz neke kavarnice, kjer je igral karte. Ko je prišel v ulico Carja Simona, se mu je od desne strani približal neki neznan človek in ga z revolverjem ustrelil v sence. Strel je bil smrtonosen. Dr. Pundev je padel in na mestu umrl. Po tem napadu je atentator pobegnil proti avtomobilu, ki ga je čakal v ulici Sergika in ob katerem sta skupaj sedla v avtomobil. V trenutku se je okrog avtomobila zbrala precejšnja množica občinstva. Atentator in njegov prijatelj sta parkirali ustrelila iz svojih revolverjev, da preplašita in razčena množico. Nato je avtomobil odbrzel. V tem hipu je prišla še neka tretja oseba, ki je hotela vstopiti v avtomobil, toda ker je bilo že prepozno, je poskušala pobegniti v nasprotni smeri. Nekemu policistu in nekemu agentu se je posrečilo, da sta to osebo

prijela in odvedla na policijo. Pri zaslišanju je aretirani izjavil, da se piše Anton Kostov, in da je doma iz Makedonije. V svojo obrambo je izpovedal, da nima nobene zveze z atentatom in da je hotel samo zadržati begunca, ki sta sedla v avtomobil. — Policija pa je mišljenja, da je Kostov v zvezi z atentatorjem in njegovim prijateljem. Ker se je veliko število navzočih zapomnilo številko avtomobila, s katerim je zbežal atentator in njegov prijatelj, policija upa, da bo ubijalec dr. Pundeveva lahko prišla na sled. — Ubili dr. Pundev je bil svojčas pomožni urednik lista Vremez, za režima pokojnega Stambolijskega pa je bil ravnatelj bolgarskega agenta.

Smrt odličnega italijanskega letalca

Milan, 6. sept. tg. Pri poskusnih poletih za Schneiderjev pokal se je danes dopoldne smrtno ponesrečil eden najboljših italijanskih pilotov poročnik Nerri iz letalske šole v Besanzanu ob Gardskem jezeru. Njegov aparat je padel v jezero in se prevrnil. Pilot ni imel več časa, da bi se odvezal, in je utonil z aparatom vred.

Proslava prestolonaslednikovega rojstnega dne v Belgradu

Belgrad, 6. sept. 1. Na rojstni dan prestolonaslednika princa Petra je bila v belgradski katoliški cerkvi pofitifikalna maša, ki jo je daroval nadškof Rafael Rodić. Službi božji so prisostvovali številni civilni in vojaški zastopniki, med drugimi dr. Perne, svetnik ministarstva za zun. zadeve, dr. svetnik dr. Škorja, naš poslanik v Washingtonu dr. Leonid Pitanič, svetnik ministarstva za promet dr. Vondina, načelnik v min. za trgovino dr. Korončič, zastopnik min. za notranje zadeve dr. Gorišek ter veliko število aktivnih in rezervnih častnikov katoliške vere.

Vojaška parada na Banjici

Belgrad, 6. septembra. 1. Danes na rojstni dan prestolonaslednika princa Petra in na obletnico izmenjave novih jugoslovanskih zastav se je vršila na Banjici revija belgrajske divizije in garnizije donavske armadne oblasti v navzočnosti Nj. Vel. kralja. Ta letošnja uspešna revija je napravila velik vtis na vse in tisoče gledalcev, ki so že ob ranih jutranjih urah napolnili okolico Banjice. Reviji čestiti prisostvovali predsednik vlade z vsemi člani kabineta, nadalje zastopniki senata in narodne skupščine, generaliteta, admiraliteta ter vsi aktivni in rezervni častniki iz donavske armadne oblasti in Belgrada. Pred defilejem je priredil na Banjico Nj. Vel. kralj, obdan od najvišjega generalnega štaba, ter je najprej v spremstvu poveljnika belgrajske garnizije generala Tomića in načelnika glavnega generalnega štaba, armadnega generala Milana Milovanovića pregledal vse posamezne čete, ki so bile postavljene že ob 7 zjutraj in čakale na prihod Nj. Vel. kralja. Kralj je nosil preko prsi Karadjordjevo zvezdo. Ko je pregledoval vse posamezne čete, je

s prijaznimi besedami pozdravljal vojake, ki so mu po vojaško odzdravili. Revija se je pričela ob 9.20 pod poveljstvom armadnega generala Tomića. Najprej so defilirali vojni akademiki, za njimi celokupna kraljeva garda, nato pehota, za njo konjica, nazadnje pa topništvo. Kraljevi gardi je poveljeval zastopnik poveljnika general Maksimović s celokupnim štabom. Za kraljevo gardo so stopali pešpolki belgrajske garnizije, za njimi pa vojaški oddelki polkov dunavske divizijske oblasti. Drugemu delu revije je poveljeval general Nikolaj Hristić. Proti koncu defileja se je pojavilo v zraku 19 letal, katerim je poveljeval letalski major Oskar Umek. Letala so krožila več kot pol ure nad četami.

Tekmovanje letalcev za kraljev pokal

Belgrad, 6. septembra. 1. Danes se je vrnilo na letališču v Novem Sadu tekmovanje za kraljev pokal. Tekmovanja se je udeležilo vsega skupaj 27 vojnih letal, ki so imela nalogo, da preletijo sledečo progo: Novi Sad—Zagreb—Kraljevo—Križevci—Belgrad—Stari Bečej—Novi Sad. Tekmovanje je vodil poveljnik našega letalstva, armadni general Nedić. Letala so se dvigala med peto in sedmo uro ter so se vračala na novosadsko letališče v sledečem redu: Prvo je prispelo letalo št. 1 pod vodstvom narednika Nestorovića in kapetana 2. razreda Dugičiča, drugo je prispelo na cilj letalo št. 5 s poročnikom Poljancem in kapetanom 2. razr. Nikcem, kot tretje je prispelo na cilj letalo št. 2 pod vodstvom poročnika Rakšaja in narednika Korošca, četrto je prispelo na cilj letalo št. 7 pod vodstvom poročnika Kneselica in poročnika Dolanskega. Prvo je prišlo na cilj ob 2.52 popoldne. Tri letala so popolnoma izostala. Točni rezultati ob času poročila še niso znani.

Poskus revolucije v Siriji

Jeruzalem, 6. sept. Ž. Francoski guverner v severni Siriji je prišel na sled zaroti, ki je imela namen, da izvrši prevrat ter da priključi severno Sirijo Turčiji. V Alepu so vsi znani nacionalistični voditelji aretirani. Po vsem mestu vlada velikanško vznemirjenje in so bile prirejene tudi demonstracije. Na nekaterih krajih je prišlo do hudih spopadov ter je bilo več oseb težje ranjenih. Petinastideset trgovin je porušeni. Neki nacionalistični voditelji je bil ustreljen, ko je korakal v sredi demonstracijske skupine. Trgi in trgovine so v znak protesta zaprti. Tudi v Damasku je nastalo precejšnje vznemirjenje, vendar pa so tamkajšnje oblasti preprečile nered. Guverner je obljubil, da bo spustil aretirane voditelje čez dva dni, ker bi drugače lahko izrazil odstop sirske vlade, ki je sestavljena iz večine nacionalistov.

Zmaga ustašev v Braziliji

Newyork, 6. septembra. Ž. Po vesteh iz Sao Paula so vstali potolčki vladne čete. Vstehi korakajo proti glavnemu mestu Rio de Janeiro. Tudi v Rio Grande so se morale vladne čete umakniti pred ustaši.

Sprememba v poljskem kabinetu

Varšava, 6. septembra. tg. S tem, da sta večeraj odstopila finančni minister Jan Pilsudski, brat maršala Pilsudskega in prometni minister Kuehn, se je šele začela sprememba v vladi, ki se je že večkrat napovedovala. Na mesto Jana Pilsudskega bo vstopil sedanjí namestnik ministrskega predsednika, profesor Zavadski, ki je imel zelo velik vpliv na finančno politiko. Demisijski doseganja ministra Kuehna je povzročila veliko pozornost, ker velja za najodličnejšega železniskega strokovnjaka in je bil zato član ministrskih svetov v raznih kabinetih. Govori se, da je Kuehn odstopil, ker so preprečili nadaljno graditev velike zapadno-poljske železniske proge iz Gornje Slezije v Gdinje, posebno radi nastopov francoskega Loacerna Schneider-Creuzot. Mesto Kuehna se bo odločilo samo začasno. Še preden se bo sestel zopet poljski sejem, bo prišlo do izprememb še v drugih ministrskih resorih, posebno v trgovinskem in delovnem ministertvu. Politčna linija kabineta pa bo ostala neizpremenjena.

Tornado na Floridi

Newyork, 6. sept. Ž. Nad obalami Floride divja strašen orkan z brzino 90 km, ki je podoben tornadu iz leta 1928. Vseled nepričakovane viharje se je ponesrečilo nad 2000 oseb. Oblasi so ukrenile vse potrebno za evakuacijo ogroženih krajev.

Poskušeni atentat na predsednika egiptovske vlade

Kairo, 6. septembra. AA. 6. maja je skupina teroristov skušala pognati v zrak vlak, v katerem se je vozil predsednik egiptovske vlade z dvema tovarišema. Policija je tedaj prišla 12 oseb. Sodišče jih je zdaj obsodilo na ječo od 6 mesecev do 15 let.

Mezdni spor v angleški tekstilni industriji

London, 6. septembra. AA. Danes je bilo objavljeno besedilo pisma, ki ga je poslal minister za delo sir Henry Betterton lastnikom in delavcem tekstilne industrije.

Minister izjavlja v tem pismu, da opozarja obe stranki zaradi resnosti položaja na gotova vprašanja in da bi prenašeno posredovanje ne bilo dosegljivo želenega uspeha. Minister smatra zdaj, da je prišel trenutek za vzpostavitev mirolnih odnosov med lastniki in delavstvom.

Sedanje krize ne kaže podtikati delavstvu, pa tudi ne lastnikom.

Kriza je pa posledica obžalovanj vrednih dogodkov zadnjih treh let. To dejstvo naj tvori podlago za poravnava. Zdaj, ko išče ves svet mednarodno sodelovanje, naj vlada spozna tudi v bombazni industriji. Stavka je nastala zaradi meznega vprašanja in zato ga je treba previdno proučiti. Na kraju predlaga minister, naj obe stranki imenujeta člane v posredovalni odbor.

Hmeljski trg

Zatec, 6. sept. tg. Nakup na deželi traja dalje po cenah 650 do 880 Kč, v nekaterih okrajih celo do 900 Kč.

Napredovanje pri armadi

Belgrad, 6. septembra. 1. V čin pehotnega polkovnika Josip Krasnik, v čin artiljerijskega podpolkovnika Stefan Lavrić, Peter Kiler, za podpolkovnika v letalstvu Guzelj Teodor, za sanitetnega podpolkovnika dr. Oberslik Karel in dr. Andrej Dejak. Za lekarniškega podpolkovnika Vidar Gustav, v čin kapetana 2. razr. pehotni podporočnik Rudolf Hvala in pehotni podporočnik Rudolf Bertok, za strojnega kapetana 1. razreda Ivan Cajzel, za poročnika fregate podporočnik korvete Razinger Anton, Blaž Mirn, Kockar Milan, Sršen Srečko, Plažerjan Jože, Ljubec Anton, Osterc Ivan, Menšak Adolf, Podkrajšek Matija, Gašperin Ivan, za nižjega vojnega uradnika 1. stopnje Ivan Fabjančič, za kapetana 1. razreda v artiljerijski tehniški stroki Srajber Ferdinand in v inženjerski stroki Rudolf Blažek.

Napredovali so sledeči rezervni častniki: Za kapetana 2. stopnje Alojz Menhard, za veterinarskega poročnika dr. Otnar Novak, za kapetana 1. stopnje v pehoti Srečko Magulčić in Adolf Brilej, v sanitetski službi dr. Hugo Rohida, za kapetana 1. razreda v pehoti: Čahere Alojzij, v sanitetni službi dr. Bruno Novak, za kapetana 2. razreda v pehoti: Leopold Gruđen, Milan Česnik, Jazbinšek Franc, Bartol Franc, Senčič Josip, Jerbić Maksimiljan in Plečko Franc, za kapetana 1. razreda v sanitetni stroki dr. Avgust Turina in dr. Josip Berlot, v veterinarstvu Franc Goljar za kapetana 1. razreda. V pehoti za kapetana 1. razreda Krušak Janko, Sokol Adolf, Heinrichar Franc, Grozni Jože, Klemenčič Vekoslav, Ostrič Vlado, Uršič Franc, Kolšek Josip, Krovnik Karel, Bahovec Alojzij, Erjavce Alojzij, Jazbec Vladimir, Grbar Gregor, Senica Miloš, Gabalda Viktor, Fetič-Frankheim Mirko, Brunerič Jože, Lah Ivan, Spenko Franc, Gogala Avgust, Kovac Josip, Smoljan Hranislav, Komauer Rudolf. V konjenici: za kapetana 1. razreda Josip Glazer, v čin rezervnega majorja 1. razreda v sanitetski službi mornarice, dr. Ivan Jurina in dr. Kelemina.

Na predlog ministra za vojsko in mornarico je odlikovan z redom Jugoslovanske krone 3. reda divizijski general živoin Terzibašić.

Belgrad, 6. septembra. 1. V resoru prometnega ministarstva je napredoval v 7. skupino Miloš Ambrožič pri pošti v Ljubljani I. Premeščeni so: Avsee Adolf iz Rakeka za postajenačelnika v Črnomelju, Drašler Josip iz postaje Jesenice na postajo Bistrica-Boljuno jezero, Erben Anton iz Čakovca na postajo Buzovica, Pogorelec Stefan iz postaje Velenje v kurilnico v Maribor, Toporiš Ivan za postajenačelnika v Zalogu, Andrej Lah iz postaje Kranj za postaje načelnika v Medvode, Završnik Feliks, postajenačelnik v Črni za postajenačelnika v Vuhred-Marenberg.

Belgrad, 6. septembra. 1. V resoru prosvetnega ministarstva je premeščena Angela Hafner, učiteljica v Smartnem pri Kranju, za učiteljico na osnovno šolo pri Sv. Lenartu, nadalje je premeščena Amalija Prevec, učiteljica v Predoslem za učiteljico na osnovni šoli v Artečah pri Brezicah.

Novi senatorji

Belgrad, 6. septembra. AA. Nj. Vel. kralj je z ukazom z dne 6. septembra t. l. in na podlagi čl. 50 ustave imenoval za senatorje: dr. Uroša Kralja, bana v p. iz Belgrada, dr. Radenka Stankovića, vsučiliškega prof. v Belgradu in dr. Gustava Gregorina, publicista iz Ljubljane.

Zagreb, 6. septembra. Ž. Včeraj ob 4.30 popoldne je prispela v Zagreb skupina 80 Poljakov, ki so odpotovali v Dalmacijo, da obiščejo Poljski dom na otoku Soli. Del skupine odpotuje v Belgrad, kjer bo seja delegatov lige slovenskih železniskih uradnikov. S to skupino pride v Zagreb predsednik lige Václav Trzciwowski.

Dve železniški nesreči

Marseille, 6. sept. AA. Brzovlak Marseille—Pariz se je iztril v okolici Marseille. 8 oseb je bilo hudo ranjenih.

Marseille, 6. sept. AA. Davi ob 10 je pariški brzovlak iztril med postajama Estaque in St. Louis les Aygalades. Na tem kraju so popravljali progo. Spojni trn ni bil dovolj trden in zalo je brzovlak zaradi svoje hitrosti skočil s tira. 11 oseb je bilo ranjenih, tri hudo.

Dunajska vremenska napoved: Vedno bolj oblačno, podnevi najbrže še ne bo dežja razen na vzhodu Tirolske in zahodu Koroške. Temperatura se bo najprej še malo zvišala. Splošna vremenska napoved na pravi: Pričakovati je vedno slabšega vremena, ki bo izpremenljivega značaja.

K jubilejni slavnosti na Brezjah

Cerkev Marije Pomagaj na Brezjah, čarobno razsvetljena v soboto ponoči.

Strašen položaj slovenskih delavcev v Ameriki

Izvirno poročilo iz Amerike.

Amerika, ki je še danes v očeh milijonov ljudi po Evropi nekaj paradiza, nekakšna obljubljena dežela, trpi letos silno gospodarsko krizo. Slovenski delavci so zadnja leta strašno prizadeti.

Razne delavske unije so po svojih zastopstvih dosegle, da je večina držav v svojih zakonodajah uvedla posebne varnostne delavske zakone. Tako morajo delodajalci vse svoje delavce imeti zavarovane proti raznim poškodbam, nesrečam itd. Ako delodajalec tega ne stori, imajo delavci na podlagi zakona pravico tožiti delodajalca za odškodnino. Ker je torej za delodajalce velik riziko, imajo vsi svoje delavce zavarovane pri posebnih zasebnih zavarovalnih družbah. Delavce nato klasificirajo po odgovornosti in riziku dela. N. pr. rudarji, tovarniški delavci pri nevarnem delu so klasificirani v razrede višje premije, ko n. pr. uslužbenci po pisarnah itd. Pri zavarovanju imajo pa svojo besedo zavarovalne družbe. Delavce mora biti pred sprejemom v službo zdravniško preiskani. Če ugotovijo, da je slabega zdravja, ga odklonijo itd. Imeti mora zdravo zobovje in biti tudi drugače zdrav. Na podlagi tega so torej starejši delavci nad 45 let starosti klasificirani v rizični razred in jih navadno ne sprejemajo več v delo.

Slovenski rudarji, ki prihajajo radi skoro popolne stagnacije v rudarski industriji v velenosti, na podlagi teh razmer nikjer ne morejo dobiti dela. Srečni so, ki niso 40 let stari, ali pa če se jim kje posreči dobiti kakšno delo, kjer ne gledajo na starost. Zato je ta kriza zlasti starejši slovenski generaciji v Ameriki zadala strašen udarec. Veliko jih je izgubilo svoje prihranke v raznih bankah, ali v nezanesljivih investicijah, ki so šle v tej krizi v nič. Mnogi po rudarskih kolonijah so izgubili celo svoja domovanja, ker dolgo brezdelje jih je popolnoma upropastilo. Tako so premožni, ki so delali po 50 let in več po premožnostih ali tovarnah, na starost prišli ob vse, prihranke so izgubili v bankah, posestva pa, če so jih imeli, vsled tega, ker niso mogli kriti davkov in drugih računov in so zdaj ostali na cesti kakor izžete limone, ki jih zmečejo proč, ko jim izžamejo sok. Tak je danes položaj marsikaterega slovenskega trpina v Ameriki.

Komendski dogodki pred sodiščem

Ljubljana, 6. septembra.

Ob priliki proslave 60 letnice rojstva dr. Antona Korošca v Komendi na binkoštni ponedeljek se razvijajočni burni dogodki so bili danes v drugič predmet daljši razpravi pred malim kazenskim senatom, ki so ga tvorili s. o. s. g. Ivan Kralj kot predsednik in gg. Jakob Jerman ter Javoršek kot sodniki. Javno obtožbo je zastopal namestnik državnega tožilca dr. Fellacher, a tri obtoženke je branil odvetnik dr. Miha Krek.

Predsednik je najprej na kratko rekapituliral rezultate prve razprave, ki se je vršila 23. avgusta proti trem, poskusa javnega nasilja obtoženim ženskam. Tudi danes so prišle obtoženke mirno pred sodnike. Bile so: 51letna samska delavka Ivana Urbane iz Suhadol, 18letna posestnikova hči Ana Zarnik iz Suhadol in 24letna kovačeva žena Julka Globočnik iz Cerkelj pri Kranju. Vse so se zadnjič tagovarjale tako, da niso metale kamenja na orožnike in navajale mnoge priče.

Kaj pripovedujejo priče

Predsednik je nato odredil zaslišanje 18 porabljenih prič. Obremenjena priča Terezija Stare je vztrajala pri svoji zadnji izpovedi, da je videla, kako je gospa Julka Globočnik trikrat pobrala kamen in ga vrgla. Pristavila pa je še, da je zmerjala orožnike s srbskimi cigani. Nato se je pripeljal neki avto in je Julka zaklicala: »Živio dr. Korošec!« Državni tožilec je proti Julki Globočnikovi razširil nato obtožbo tudi zaradi žaljenja orožnikov. Obtožena Julka Globočnik je odločno izjavila: »Ni sem orožnikov zmerjala. S Stareto smo v prepri. Prec naj mi jezik odpade, če sem to rekla.«

Druga priča Janez Stare, bratranec Julkin: Videl sem, da je Julka zagnala opelko. Dvakrat je vrgla proti orožnikom. Ni imela otroka v naročju. — Julka proti priči: Otroka sem imela ves čas v naročju. Iz Mejačev gostilne se nisem ganila. — Priča je nato pristavil, da je Julka psovala orožnike. Priča Ludvik Hacin, je prav tako izpovedal, da je imela Julka kamen v roki. Pristavil je, da je vzkliknila: »Sramota za orožnike, ko ženske pobijajo!« Obtoženka takrat ni imela otroka v naročju. Ljudstva je bilo veliko.

Orožniški narednik Ivan Marec iz Vodice: »Osebnost nisem videl, da bi Julka metala kamen. Bila je brez otroka v bližini kovačnice in med Mejačevovo novo hišo. Kamenje je letelo od vseh strani. Zavpila je: »Marec! Doli pridi!« Po glasu sem jo spoznal, obraza pa nisem videl. To je bilo v začetku, ko so fantje prihajali na shod.«

Orožniški kaplar Anton Vogrinčič pravi, da je Julko videl med demonstranti. Na vrsto so prišle nato razbremenilne priče.

Volitve in prohibicija.

Kamorkoli stopiš danes med ljudi v ameriških mestih in vaseh, povsod slišiš pogovore o volitvah in prohibiciji. Zanimivo je, ko čuješ nasprotnike prohibicije odločno poudarjati, da se je v tej krizi rodil začetek konca prohibicije. Za dokaz navajajo ogromne vsote dohodkov, ki jih je država prejela za gostilniške licence in dovoljenja. Ker pa je prohibicija požrla te dohodke, mora država te visoke dohodke nadomestiti z ogromnimi visokimi davki na zemljišča in posestva. Nadalje pravijo, da bi ena četrtna brezposelnih našla delo pri izdelavanju piva, vin itd. Vsi dokazi imajo nekaj stvarne podlage. — Na drugi strani pa zagovorniki prohibicije navajajo svoje vzroke v prid in zagovor prohibicije. Ti pravijo: Sto in sto tisoč so preje vsako svojo plačo, bodisi ob tednu ali mesecu, pustili v gostilnah pri bari, doma pa so jim stradali mali otroci in žene. Danes so ti stotisoči lastniki lastnih domov in so se poboljšali v dobre gospodarje ter uživajo zaslužek z družino, dočim so preje delali samo za gostilničarje in pijaco. In še mnogo drugih vzrokov prihaja v zagovor prohibicije. Tudi ti imajo svoj prav in je veliko resnice v njihovih zagovorih. — Kakor kaže, bo letos na vsak način, vključno veliki moči butlegarskih nevidnih magnatov, velika borba med zagovorniki prohibicije in njenimi nasprotniki. Sprememba, ako tudi morda le delna, utegne priti, če pride do spremembe v administraciji. Prav gotovo pa se prohibicija ne bo premaknila s svojega mesta v Združenih državah, ako ostane še nadalje v administraciji sedanja republikanska stranka, ki ji načeljuje Mr. Herbert Hoover.

★

Smrtna kosa, v Clevelandu, Ohio, je umrl Ivan Rozman, star 68 let, rodem iz Žužemberka na Dolenjskem. Tu zapušča ženo, tri sinove in dve hčeri. — V Moon Run, Pa., je umrl g. Ivan Arb, oče slov. zdravnik v Pittsburghu, Pa. Dr. F. J. Archa. Pokojnik je dosegel lepo starost 71 let in je doma iz Leskovca pri Krškem. — V Clevelandu je umrl te dni g. Andrej Samič, star 48 let, doma iz Cerknice na Notranjskem. Naj počivajo v miru!

Stari hrast je padel

Melika, septembra.

Marko Slane iz Slanue vasi je za vedno zatislil oči. Saj je tega že dolgo čakal. Kako ne! Skoro bi mu bilo 80 let. In pet let je že, odkar ga je bolezen privezala na posteljo in na palico. Kadar so oznanili slavnostni zvonovi smrti, vselej so ljudje ugibali: Stari Slane je. Pa je kljuboval smrti dolgo. Malo na postelji, malo pri peči, malo na solcu, tako je tkal svoje življenje proti smrti. Casa je imel dovolj in je premišljeval zgodbe nekdanjih dni, ko je bil velik in močan kot hrast, kako je pomeril kot dober lovec in z redko izjemo tudi zadel, tako da bi se tudi ob njegovem pogrebu mogla spomniti ona lovski: Jager gre na jago... Veliko je imel pokojni znanec in prijatelj. Saj ga je preje vsa okolica dobro poznala, ko so od vseh strani hiteli k njemu po pomoč, kadar ni bilo kaj prav v hlevu.

Pa tudi zapel je pokojni Marko in pesem je poslušal rad, in ko ga je bolezen zvezala, da ni mogel od hiše, mu je bilo najhujše to, da ne more

Zanimiva razstava domačih preprog

Zadnja leta sem je zavladalo pri nas precejšnje zanimanje za tkanje preprog. Interes so pospeševali razni tuji, ki so si obetali od svoje reklame precejšen dobiček in ga deloma tudi našli. Po raznih domovih so tkali in še tko. Izdelki so nekateri začetniški, drugi zopet boljši, kakor je pač pri takšnih novostih navada. Z vsem nas je zalagala tujina in največ je šlo denarja za volno in ga še gre v inozemstvo. Posamezniki so sicer poizkušali vpeljati domačo volno za tkanje preprog, pa jim je že kritika vdušila v kalj veselje do dela iz domačega materiala. Nastale so devizne težkoče in inozemci hočejo denar naprej. Nastala je nekakšna stagnacija in sedaj je primeren čas, da se kaj stori za našo domačo volno. To priliko je izkoristil Drž. osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani in razstavlja ravno te dni zbirko preprog, ki so jih naredili razni ljubitelji tkanja po svojih domovih. Prav zanimiva zbirka je to. Posamezni kosi so izvršeni po starih originalih, ki jih hranijo inozemski muzeji in deloma tudi po raznih drugih vzorcih.

Razstavljeni so vzorci: Beludžistan, Kurdistan, Siras, Sirvan, Hamadan, Kuba, Džusegan, Girdes, indijski živalski. Alt Wien, Biedermayer, Kirman in Korasan.

Največ preprog sta razstavlja gospod in gospa dr. Muster iz Krmelja pri St. Janžu na Dolenjskem. Več let se že pečeta s tem lepim poslom in pridobila sta si zavidanja vredno prakso do največje popolnosti. Dolge zimske večere prebijeta pri tkanju preprog in poslušata pri tem kulavico ljubljanskega radia. Njiju dom početa od pridnosti rok vedno lepši in lepši. Svoje umetnosti ne skrivata in drage volje jo razkazujejo svojim znanecem v Krmelju in okolici.

Statve imata svoje konstrukcije narejene od domačega mizarja in stroj deluje odlično. Tudi ljub-

Lase je treba nevtralizirati!

Po novejših znanstvenih preiskavah je dognano, da se alkalije, ki se nahajajo v vsakem sredstvu za pranje las in so potrebne za razkrojitev nesnage in masti, ne dajo brez sledu izprati z vodo. V tem pogledu pomaga na idealen način »Črna glava« — »Haarglanz«, ki lase nevtralizira, jim vrne prožnost, obenem pa jim da tudi poseben sijaj. Če hočete lase obdržati zdrave in lepe, pe tem uporabljajte po vsakem umivanju glave in las sredstvo »Haarglanz«, ki je priloženo vsakemu zavitku »Črne glave«.

v cerkev, da bi slišal petje in da bi bil pri sv. maši. Dobra domača družina pa je storila vse, da mu je njegove težke in dolge dni lajšala in krajšala. Na angeliško nedeljo pa je ležal na mrtvaškem odru, da so mu angeli peli ono pesem, ki jo je tako ljubil v življenju: »Angel božji, ki me vodiš...«

Streliška slavnost na strelišču.

Huda nesreča na postaji D. M. v Polju

Dev. Mar. v Polju, 6. sept.

Davi se je z osebnim potniškim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob tričetrt na eno, odpeljal proti domu g. Viktor Mihelič, šolski vodja na tukajšnji 6. razredni šoli pri D. M. v Polju. Pri izstopu na postaji je tako nesrečno padel, da je prišel med kolesa vagona, ki so mu levo nogo pod členkom odrezala. Pri tem se je zapletel, da ga je vlekle še kakih 200 korakov od postaje. Tudi drugače je potolčen po obrazu. Na njegovo obupno vpijete sta prihiti dva domača mesarska pomočnika, vrčajoča se od kupčijskih poslov, hitro obvestila ljudi in pomagala ponesrečenega spraviti k zdravniku dr. Vidmarju, ki mu je nudil prvo pomoč, na kar so ga z vozom prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Njegovo stanje je zelo kritično zaradi velike izgube krvi. Po izjavi zdravnikov mu bo treba najbrž odrezati nogo nad kolonom.

Nesreča je vzbudila sočutje vseh občanov in nakopala skrb štiričlanski družini. Ponesrečeni g. Mihelič je imel te dni zaradi prezidave starega šolskega poslopja in pričetka šolskega pouka mnogo uradnih poslov v teku večerajšnjega popoldneva, zato ni mogel pravočasno na večerni vlak, kakor je nameraval ter je bil prisiljen čakati na jutranjega. Ta pa je bil prepoln zaradi ljubljanskih velesmejnih slavnosti, in ker edino ta vozi ponoči. Ponesrečenec se je komaj priril do izstopnih vrat, katere pa mu je sprevodnik nevede pred nosom zaprl. V tem pa, ko je moral ponesrečeni vrata odpirati, se je vlak že pomikal s postaje. Tako se je zgodila nesreča, ki jo od sopotnikov v temi niti opazil ni nihče. Kaj lahko bi se bila končala smrtno.

Pri tej priliki si dovoljujemo žel, upravo prošil sledeče: Osební vlaki iz obeh smeri so navadno dolgi. Kdor iz zadnjih vagonov izstopa, ve, kako težko je pri izstopu, ko človek tako rekoč naravnost pade iz stopnic po bregu ali med tračnice. Zato nasujite na obe smeri ob tračnicah gramoza še nekaj metrov v dolžino.

Sodišče se je postavilo na stališče, da gre vera obremenitnim pričam in orožnikom, dočim so bile druge priče več ali manj enake udeležene pri dogodkih.

Razprava je trajala od 9 do 13.15.

Vesela vest z Jesenic

Jesenice, 5. sept.

Po dolgem presledku, po skoraj šestih mesecih, so se v ponedeljek zjutraj lica končno nekoliko zjasnila. Zopet so pričeli z delom. Skoraj vse, z malimi izjemami, je pozvalo tovarniško vodstvo, naj se zglaste v ponedeljek ali pri svojih prejšnjih obratovodjih, ali pa drugje, kjer je trenutna potreba. Lahko si je misliti, s kakšnim veseljem so prizadeti delavci v ponedeljek nastopili službo in prijeli za delo, katero so prekinili pred pol letom. Vendar pa se že zdaj vprašujejo: Koliko časa pa bo to delo trajalo? Ali na doletu zopet, da bomo morali na cesto?

Na sobotni trg so okoliški kmetje pripeljali toliko živil, kolikor menda še nikoli. Nič manj ko 44 konj je stalo ob ograjah in čakalo, kdaj bodo njih gospodarji razpečali blago. Pa pri toliki množici skoraj ni bilo mogoče. Kljub veliki suši, ki tudi Gorenjski ni prizanesla, je vsakovrstnih poljskih pridelkov v izobilju. — Kmetu pa manjka denarja kakor tudi drugim slojem. Zato hiti s pridelanim blagom na trg, da vsaj za davke izkupi.

Med vihro je padal dež

Melika, septembra.

Vsa otrpla je že bila narava od suše in vročine. Pa se je v ardo pooblačilo nebo. Preplašeni ljudje so prislunili kaj bo. Grozeče so vihrali oblaki, strele so žvigale, da je vse nebo kar gorelo v temni noči, grom pa se je vozil med oblaki in zemljo. Strela na streljo je udarjala v metliški transformator, po drevju pa je vihrala huda vihra, ki je vdirala tudi skozi strehe. Nemanju v Zelebeju je vihar zrušil vezan kozolec, ki je s svojimi ruševinami stlil vse, kar je bilo pod streho. Več ur je divjala nevihta, kakršne nismo videli že dolgo. Ko se je po podnebej zopet umiril, je po vseh navilih še lep čas padal umirjen dež, ki je za prvo potrebo spet napojil žejno zemljo. Vse seveda s tem ni popravljeno, veliko pa gotovo, tako da so se mrki obrzi spet nekoliko zjasnili in upanju na zadnje jesenske pridelke.

Ali ste že poravnali naročnino?

Ljubljana

Letošnji gimnazijci in učiteljski čniki

Ljubljana, 6. septembra.

Čeprav vpisovanje srednješolcev na gimnazijah v Ljubljani še ni zaključeno, vendar je približno znano, koliko bo letos na vseh treh državnih gimnazijah v Ljubljani dijakov. Še vedno namreč prihajajo zamudniki, ki si niso pravočasno preskrbeli dovoljenj ali pa, ki niso imeli denarja.

Zanimanje za klasični študij je nezmajansko in še celo nasprotno: vedno več je dijakov, ki bi radi imeli popolno humanistično gimnazijo. Na klasični gimnaziji v Ljubljani se je lani vpisalo ob začetku leta 789 dijakov, do sedaj pa se jih je letos že 835. V prvi razred se je vpisalo 231 dijakov, v drugi razred 159, v tretji razred 128, v četrti razred 73, v peti razred 60, v šestem razred 73, v sedmi razred 39 in v osmi razred 72. Skupno 835. Z raznimi zamudniki, ki še prihajajo, bo na tem zavodu skupno 870 dijakov, med temi 130 deklic. Zavod bo imel poleg osmih razredov še 11 paralel, skupno torej 19 oddelkov. Če bi imel zavod več prostora, bi sprejel še več dijakov, takšno je bilo zanimanje za humanistični študij, ki torej prihaja zopet v modo. — V klasično gimnazijo zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano se je do sedaj vpisalo 332 gojencev. Lani je bilo v zavodu 346 gojencev.

Na nekdanji realki, to je sedanji I. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici, se je vpisalo do sedaj 1556 dijakov, z zamudniki vred pa jih bo okoli 1600. Med temi je samo 9 učenk. V prvi razred se je vpisalo 350 dijakov, v drugi razred 306, v tretji razred 288, v četrti 166, v peti realno-gimnazijski razred 95, v realni 18, v šestem realno-gimnazijski razred 90, v realni 24, v sedmi realno-gimnazijski razred 91, v realni 39, v osmi realno-gimnazijski razred 60, v realni 39. Lani je imel ta zavod 941 dijakov. Iz številke v višjem razredu vidimo, kakšen popoln polom je doživela v naših razmerah čista realka in njena realna vzgoja, od katere se mladina instinktivno odvrta. Realke je bila ustanovljena v Ljubljani s čisto germanizatoričnimi nameni in je pred vojno odzvala velik del mestne mladine svojemu narodu. Pa tudi po prevratu se realka ni izkazala, ker je nudila svojim gojencem le enostransko vzgojo in premalo duševne podlage za splošno izobrazbo, zato je postala anahronizem v novih razmerah. Tako vidimo, da realni razredi le še životarijo poleg realno-gimnazijskih.

© V Križankah bo jutri, na praznik Marijinega rojstva, ob sedmih urah služba božja, h kateri vabi Karitativna zveza starše onih otrok in same otroke, ki so bili deležni njene, sedaj zaključene počitniške akcije, kakor tudi vse one Vincencijeve brate, ki so kakorkoli sodelovali pri tej akciji. Zahvalili se bomo ljubemu Bogu za to, da je uspelo in srečno dovršeno delo in pri skupnem obhajilu prosili božjega povračila številnim dobrotnikom širom ljubljanske školije, ki so se tako velikodušno odzvali povabilu Karitativne zveze.

POVRŠNIKE, OBLEKE itd.
za gospode in otroke nudi
najugodnejše
J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova 12

© Na fotografski razstavi na velesejmu, za katero vlada zlasti med slovenskimi fotografi amatjerji veliko zanimanje, je razstavljenih okrog 500 lepih fotografij. Razstave so se udeležili fotografski amatjerji iz vseh delov države in je skupno 60 razstavljalcev. Velika razstava dokazuje, da smo Slovenci v fotografski umetnosti dosegli že prav lepe uspehe in da ne zaostajamo za inozemstvom. Ko hodi človek po razstavi, ima vtis, da iz drugih delov države niso sodelovali najboljši razstavljalci. Morda so mislili, da bo razstava prevelikostna in da se nanjo ne spleta poslati najboljših slik. — Vsak kdor obišče razstavo, se zamudi na njej gotovo delj časa in nekatere slike mu bodo ostale za dolgo v spominu.

© Vpisovanje v Trgovsko nadaljevalno šolo. Združenje trgovcev v Ljubljani opozarja ponovno vse gg. učne gospodarje, da se zaključijo vpisovanje trgovskih učencev dne 7. 1. m., zato naj se prijave učencev pospešijo, ker se po tem terminu učenci ne bodo več sprejemali v trgovsko nadaljevalno šolo. — Združenje trgovcev.

Solidno blago — zmerne cene pri
M. H. Škofič manufaktura
Ljubljana, Sv. Petra cesta 17

Kulturni obzornik

Dr. France Stele: Slikarstvo kod Slovenaca. V 8. in 9. zvezku odlične »Hrvatske revije«, ki izhaja v Zagrebu s pomočjo Matice Hrvatske pod uredništvom dr. Blaža Jurisica in katere uredniški del oskrbuje Vladimir Kirin, je objavil naš znan in umetniški zgodovinar, konzervator dr. France Stele, pod gornjim naslovom študijo, ki ima kljub svoji zgolj informativni noti tudi za nas Slovence precejšen pomen. Nedvomno je dr. Stele eden najboljših naših strokovnjakov glede zgodovine naše likovne umetnosti in njegova priročna knjižica »Oris zgodovine slovenske likovne umetnosti« nam v poljudni obliki podaja vse bogate znanstvene izsledke na tem polju na ozemlju naše domovine. — Namen članka »Slikarstvo kod Slovenaca« je najprej informativen za Hrvate. V razmeroma zelo tesnem obsegu je pisec skušal podati vso zgodovino našega slikarstva od prvih začetkov do današnjih dni — in to se mu je posrečilo tako imenitno, da bi mogoč njegov članek veljati kot vzor za podobne »pregleda«, ki nočejo biti samo naštevavanje imen in del, marveč hočejo v čitatelju obuditi v širokih potezih zares kakšno pregledno sliko. Že preden je študija izšla, smo v »Slovenec« omenili, da bo izšla v »Hrvatski reviji« in da bo gotovo tudi za nas važna in pomembna. Zdaj, ko leži pred nami, moremo le ugotoviti, da tako zglednega in obenem popolnega pregleda vse zgodovine našega slikarstva sploh še nismo imeli in prav bi bilo, da bi se natisnila tudi v našem jeziku vsaj za tiste, ki jim nedostaja časa za obsežnejše knjige te vrste, kakršnih imamo že nekaj tudi prav odličnih, Dr. Stele začenja svojo študijo

Na II. državni realni gimnaziji na Poljanah se je vpisalo skupno letos 1018 dijakov, ki bodo še narasli na približno 1030. Med dijaki pa je 271 fantov, vse ostale pa so dekleta. V prvi razred se je vpisalo 224 dijakov, med temi 43 fantov, v drugi razred 212 (29), v tretji razred 158 (19), v četrti razred 133 (49), v peti razred 73 (33), v šestem razred 56 (35), v sedmi razred 76 (39), v osmi razred 65 dijakin (24 dijakov). Lani je bilo na tej gimnaziji 877 dijakov, med temi 120 fantov. Zavod bo imel letos 22 oddelkov, med tem ko jih je imel lani 20.

Na vseh treh državnih gimnazijah v Ljubljani se je letos vpisalo do sedaj (brez zamudnikov) 3419 dijakov (samo v prvi razred 8051), med tem ko jih je bilo lani na vseh štirih državnih gimnazijah (III. državna gimnazija je bila letos reducirana) 3333. Letos se je vpisalo na državne gimnazije skupno 878 deklic, lani pa jih je bilo 812 na vseh štirih državnih gimnazijah.

Na mestno žensko realno gimnazijo se je letos vpisalo 615 gojenc. Mnogo pa jih je bilo zaradi pomanjkanja prostorov odklonjenih. Lani je bilo na tem zavodu 613 gojenc. V prvi razred so se letos vpisale 104 gojenke. Ker je zavod mestni, je kurator zavoda dovolil, da se plača solnina v dveh obrokih in sicer prvi pri vpisu, drugi pa do 15. januarja 1933.

Dosedanje državno moško učiteljsko in žensko učiteljsko v Ljubljani sta združena letos v enotno Dravno učiteljsko šolo. V prvem letniku je uveden princip koedukacije. Vpisalo se je vanj 14 gojencev in 21 gojenk. Od drugega letnika dalje so gojenci in gojenke ločeni. Na moški strani je v drugem letniku 34 gojencev, v tretjem letniku 30, v četrtem 42, v petem 38. Na ženski strani je v drugem letniku 37 gojenk, v tretjem a letniku 26, v tretjem b letniku 26, v četrtem a letniku 28, v četrtem b letniku 30, v petem a letniku 31, v petem b letniku 38. Lani je bilo na moškem učiteljskem 195 gojencev, na ženskem učiteljskem 395 gojenk, skupaj točno 590. Letos pa je na zavodu 158 gojencev in 247 gojenk, skupno 405. Letos ni bilo navala na prvi letnik, ker so starši raje vpisali svoje hčere in sinove na druge zavode v bojazni, da bodo na državni učiteljski šoli gotovo odklonjeni. Umestno bi bilo, da učiteljska šola še za nekaj dni podaljša vpis v prvi letnik.

Kdor pri Slamiču v posetu
pogasi si suho,
zdravje mu je v bujnem cvetu
vedro ima dušo.

© Trgovine v četrtek dne 8. septembra, na praznik rojstva D. M. smejo biti po odredbi o odpiranju in zapiranju dopolne odprte. — Združenje trgovcev v Ljubljani.

© Mestni gospodarski urad zaradi srušenja uradnih prostorov ne bo uradoval dne 9. in 10. septembra 1932.

© Dvoje koles najdenih. Tatovom koles očitno ne gredo ukradena kolesa tako rada v kupčije, kakaj pričeli so jih kar odmetavati. Policiji sta bili prijavljeni dve kolesi, ki so ju ljudje našli zavrženi na robu mesta. Tapetnik Franc Suštar je našel obrabljeno kolo na njivi ob železnici v Mostah. Kolo ima zarjavelo halanco, je brez zavore, neznane znanke, ima dirkalni sedež, spredaj je brez blatnika in je brez torbice. — Pekovski pomočnik Jernej Korencan pa je našel ob ograji vojaške bolnišnice črno pleskano in obrabljeno moško kolo neznane znanke. Kdor bi pogrešal eno izmed teh koles, naj se zgloši na policiji.

Kavarna in vinotoč „Central“

Toči: Ljutomersko vino Din 8—
Tramince < 10—
Cviček < 12—
Rizling < 12—

Dnevno koncert. — Se priporoča ANA MIHOLIČ.

© Dve tatvini. Polir Anton Stepančič je prijavil, da je neznan tat v noči na ponedeljek vlomil v zaklenjeno barako trdnice Slograd na Vrtači in ukradel nekaj zidarske obleke trem zidarjem, ki trpe nad 1000 Din škodo. — Na strehi Narodne galerije so delali trije kleparji, ki so si poprej sezuli čevlje. Vse tri pare čevljev pa je v opoldanskih urah odnesel neznan tat, tako da trpe kleparji 435 Din škodo.

© Nočno službo imata lekarni: mr. Trukoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

© Srajce, kravate, naramnice, žepne robce in nogavice, kupite najbolje pri tvrdki Miloš Karničnik, Stari trg 8.

© Pamparce, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

s stiskim rokopisom iz II. polovice 12. stoletja ter omenja druge umetnine iz romanske dobe pri Slovincih, tako zlasti cerkevno ladjo v Vrzdencu in freske v minoritski cerkvi v Ptuj. Podaja prehod v gotično dobo ter to dobo v njenem poznejšem razvoju s popolnim obvladanjem gradiva; omembe vreden pa je strnjeni opis kanona slovenskih cerkva v osnovi. Zarezo, ki je nastala v razvoju stenskega slikarstva pri nas sredi 16. stoletja, tolmači dr. Stele s spreminjenimi ekonomskimi prilikami, a zlasti tudi z zmago protestantske struje, ki za razvoj likovne umetnosti ni imela nobenega zanimanja, zakaj ta vrsta umetnosti je izvirala zgolj iz katoliškega mentaliteta. Valvasor in njegov krog, iluzionisti z Giulio Quagliom ter Francom Lovškom ter njih nasledniki so v glavnih obrisih zelo dobro karakterizirani, kakor je skopa označba najbolj razsežne dobe slovenskega slikarstva, baroka, izredno posrečena. Delitev razvoja slikarske umetnosti v Sloveniji v dve glavni smeri, v cerkevno in v profano, omogoča pisatelju najti za pregled zlasti novejšo dobo od konca 18. stoletja do danes jasno in nazorno linijo. Označba dobe, ki se začneja z Wolfom preko Šubicev in Ažbela do slovenskih impresionistov, ki jih smatra za prvo slovensko skupino, ki se je udomačila v vsakem pogledu pri nas ter da najverjetneje sliko naše zemlje in značaja našega ljudstva, je izvrstno podana, prav tako, kakor zgoščen pregled novejših pojavnih struj in osebnosti v našem slikarstvu vse do »četrte« generacije. — Članek je opremljen z mnogimi lepimi reprodukcijami: Freske v stari cerkvi na Jezerskem; v Mačah; freska angela v cerkvi v Godeščah; freska Johannea iz Ljubljane na Kamenom vrhu; iz cerkve sv. Primoža pri Kamniku; Marija pri Ikanju zastora; iz Turnišča; Bitka pri Cserhalomu; J. Kremser-Schmidt; oltarna slika v Kranju; Celje, strop stare grofije; freska sv.

Naznanila

Kaj bo danes?

Pozor lovci! Na vojaškem strelišču, kjer se vrši strelna tekma Zveze strelskih družin, je Slovensko lovsko društvo postavilo lovsko tarčo srnjaka. Na to tarčo streljajo lahko lovci, ki so včlanjeni pri našem društvu ali pa pri kakih drugi organizaciji »Osrednje uprave Zveze lovskih združenj v Belgradu«. Orožje in municija lovska ter ja mora vsak tekmovalec prnesti s seboj. Strelja se lahko z daljnogledom ali brez njega. Tekma bo zaključena v soboto 10. t. m. Lovcem priporočamo, da se v običnem številu udeleže te tekme dne 8. t. m. — Predsedstvo SLD.

Klub jugosl. primorskih akademikov prosi vse one slušatelje Aleksandrove univerze, ki so še italijanski državljani ali vsaj imajo še svojce na Primorskem, naj se v zadevi solnine takoj zglošijo v Akademskem kolegiju pri tov. Lavrenčiču ali pa naj do petka (inčl.) pisмено sporočijo na isti naslov osebne podatke (ime, fakulteta, rojstni kraj, državljanstvo i. p.) ter podatke o imovinskem stanju in o bivališču staršev na Primorskem.

Novi „Adresar Ljubljane“

izide. — Cena 160 Din. — Naroča se v tiskarni »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Smartno pri Litiji. Letošnjo igralno sezono so otvorili naši najmanjši z lepo igro »Zlat prstane«. Nastopili so brez strahu in s samozvestno ter lepo igrati. Udeležba je bila velika, tako, da je bila dvorana premajhna. Igra je vsem dopadla, posebno so ugajale nevske točke, katere je skomponiral g. kaplan in komunist Jožef Klemenčič.

Poizvedovanje

Izgubila sem na poti od Mestnega doma do Judoslavanske tiskarne zavitek, v katerem je bilo krilo. Najditelja prosim, da ga vrne pri upravi »Slovenca«.

Na potu pod Rožnikom se je izgubila večeraj modra ročna torbica, vsebujoča zlato zapestnico. Ker je drag spomin, se najditelj naproša, da jo vrne lastnici g. Špendal, Brež 2-II.

Zgubila se je rjava ročna torbica na cesti od Brezja do Otoč s sledečo vsebino: denarnica z gotovino, srebrna ura Omega v mali torbici, očala znamke Görner, Graz, škarije Solinčen, 5 ključev in bel košen rožni venec. — Najditelj se naproša, da torbico vrne v upravo »Slovenca« proti visoki nagradi.

Zgubljena je bila zlata ura z zlato zapestnico, Kongresni trg, Zvezda, Wolfova ulica, Marijin trg. Pošten najditelj naj jo odda v upravo »Slovenca« proti nagradi.

Ne potrebujem reklame, delo govori! PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTUJNA OBLEK Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

Specialist za otroške bolezni
Dr. V. Stacul
zopet ordinira
Gospodarska c. 2, telef. 31-93, od 11—12. — 35

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Gledališke predstave pod milim nebom
Torek, 6. septembra ob pol 20: SEN KRESNE NOČI (Tivoli).

Četrtek, 8. sept., ob pol 16: MASCOTA (Tivoli).
Sobota, 10. septembra, ob pol 20: SEN KRESNE NOČI (Tivoli).

Nedelja, 11. septembra, ob pol 16: MASCOTA (Tivoli). — Ob pol 20: SLEHERNIK (Kongresni trg).

Plui

Vandalizem. Janez Cajlinger, posestnik v Grineth, občina Dragovič, je imel na svojem ob potoku ležečem travniku spravljeno večjo količino sena. Ko je prišel neko jutro z vozom, da ga odpelje, sena ni bilo več na prvotnem mestu; z grozo pa je opazil, da je razmetano po strugi Pesnice. Večji del sena je bila voda že odnesla in splavila v Dravo. Neznanim storilec pa to še ni bilo dovolj. Prelomili so mu sedem lepih in dve leti starih dreves, katere je imela zasajena na bližnji njivi. Orožnikom se je posrečilo najti za storilce pravo sled, ki so že prijavljeni sodišču. Škoda znaša nad 1000 Din.

Radi velike suše je nastalo v mestu pomankanje vode in so skoro že vsi studenci odpovedali. Vprašanje vodovoda postaja vse bolj pereče.

Huda telesna poškodba. Z reševalnim avtom so pripeljali v bolnišnico posestnika Roza Pernek iz Nove vasi; ima težke notranje poškodbe in globoke rane na glavi. Slučaj je naznanjen sodišču.

Ulriha v Križni gori pri Stari Loki: Konrad Laib: Sv. Hjeronim na Ptujemskem oltarju; dalje freske iz cerkve sv. Primoža pri Kamniku. — V 9. zvezku so reprodukcije posvečene modernim slovenskim umetnikom: R. Jakopič: Delo; L. Grohar: Delo na polju; Tone Kralj: Portret žene; France Kralj: Južnozapadni del Ljubljane; Fr. Tratnik: Framati; Tona Kralj: Ilustracija Goethejevega Fausta; Veno Pilon: Pokrajina; H. G. Perušek-Prushek: Pomlad v Sloveniji; Franjo Stiplovec: Portret; M. Stern: Pri čitanju; Božidar Jakac: Novo mesto; Matija Jama: Krave; in pa ena ilustracija Frana Kralja.

Naša narodna književnost. Napisal Jaša M. Prodanović, »Savremeni« Srpske književne zadruge, 1932, 247 + XXIII. Cela vrsta domačih in inozemskih znanstvenikov je že razpravljala in več ali manj obširno pisala o južnoslovenski narodni pesmi. Eden med njimi, katerega ime smo v zadnjem desetletju zelo pogosto srečavali v nekaterih srbsko-hrvatskih revijah, je Jaša M. Prodanović. V letošnjem »Savremeni« Srp. knj. zadruge je izdal obsežno knjigo o naši narodni književnosti, ki zasluži vsestransko pozornost. Pisec je zelo srečno podal bistvo naše narodne pesmi v besedah: »Naša narodna poezija iznosi v glavnem pojave iz stvarnog života. Ona ih kašto preuveličava, ulepšava i idealizuje; premetuje ih u vremenu; daje ličnostima izmišljene imena, unosi u događaje čarobne elemente, meša ljudska bića sa tajanstvenim silama, pripisuje često ličnostima džinovsku snagu i madijsku moć. Ali spuštene sa zaoblčenih visina na koje ih je uzdiglo pesništvo uobrazuje, lišene ponekih nadčovečanskih odlika kojima ih je poezija obdabila, i najjasnije ličnosti narodnih pesama rade kao i obični ljudi; vole i mrze; zaklinjau se i gaze svoje zakletve; žene se i raženjavaju;

Ali je bil rajni zastrupljen?

Zanimiva sodna razprava pred celjskim sodiščem.

Celje, dne 6. sept. 1932.

Danes je sedela na zatožni klopi pred 5. članskim senatom, ki mu predseduje predsednik okrožnega sodišča dr. Vidović in kot prisodnički sodniki okrožnega sodišča gg. Tiller, dr. Nendl, dr. Baudek in Radej, Britovšek Julijana, vdova, roj. l. 1872 na Viču, sodni okraj Prevalje, sedaj stanujoča v Smartnem št. 22, pri Slovenjgradu, Obtožbo zastopa namestnik drž. tožilca dr. Juhart, obtoženko brani celjski odvetnik dr. Voršič, zapisnikar je s. pripravnik dr. Finžgar.

Državni pravdnik je naperil proti Britovšek Julijani obtožbo, češ da je dne 8. maja t. l. v Smartnem, po zrelom prevdaru, s trupom in iz koristoljubja usmrtila svojega moža Britovška Ivana s tem, da mu je dala zavžiti cmoke, v katere je pridejala fosfor, vsled česar je Britovšek Ivan dne 13. maja t. l. na posledicah zastrupljenja umrl. Iz zasliševanja, ki se je vršilo danes, je bilo razvidno, da sta pokojni mož in obtoženka živela v slabih odnosih. Obtoženica ji očita, da je že prej poskušala spraviti s sveta moža, da bi se tako okoristila z njegovim premoženjem.

Obtoženka pa trdi, da moža ni zastrupila. Tudi številne priče niso zanjo izpovedale kaj obremenilnega.

Obtožba se opira predvsem na mnenja izvedencev. — Zaslišani so bili: celjska zdravnica dr. Steinfelser in dr. Hočvar ter inž. Krnopa. Ob obdukciji je sodna zdravniška komisija ugotovila, da je pokojni Britovšek Ivan mogoče umrl radi bolezni na sreč in vsled krvnega izliva na možgane. Slednji izliv je lahko nastopil vsled bljuvanja. Ker pa je bolnik bljuval in obstoji splošni icterus, ni izključen sum zastrupljenja brčkone s fosforjem ali kakim drugimstrupom. Fiziološki institut univerze v Lj. je preiskal cmoke, od katerih je zavžil pokojni Britovšek Ivan, ter njegove notranje organe. Preiskava je ugotovila, da je v cmoki bil fosfor v taki množini, ki more biti smrtonovarna; v organih pa se je ugotovil fosfor v želeni. Ker pri današnji razpravi ni prišlo do jstnosti, je sodni zbor sklenil, da se razprava prekine za približno 14 dni, da se zasliši še en izvedenec iz Zagreba ali Ljubljane.

Celje

© V celjski javni bolnišnici je umrl Pogelšek Franc, star 3 leta in pol, doma iz vasi Serovo, občina Smarje pri Jelšah okolica.

© Osebnost vstaj na gimnazije. Celje je zapustil g. Mastnak Martin, bivši profesor tukajšnje gimnazije, odšel je v Maribor za direktorja humanistične gimnazije. — Za veroučitelja na tukajšnji realni gimnaziji je imenovan dr. Fran Jaklič, dosedaj profesor na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani.

© Okoliško osnovno šolo je zastupil pater Efrém Majcen, ki je mnogo let poučeval mladino na tej šoli. Radi starosti je sedaj to naporno delo opustil. Vsem je znano s kako vnamo je zahajal v šolo, s kakšno ljubeznivostjo je govoril s svojimi učenci, ki so ga spremljali iz šole domov. Bil je splošno priljubljen, tako, da ga bo mladina težko pogrešala. Pogostitemu gospodu želimo, da bi za svoj trud in zvesto delo v korist šolske mladine in slavo božjo užival temu primeren počitek. — Na njegovo mesto je imenovan g. p. Evgen Merše, ka teremu bo pomagal mestni kaplan preč. g. Ivan Granfola.

© Seja Vincencijeve konference. Drevi ob 8 v Domu seja. Ker je beda velika in zima pred vrati, naj pridejo zagotovo vsi člani.

© Dekliški odsek KPD ima drevi ob pol osmih redni sestanek v Domu v Samostanski ulici.

© Pevski zbor KPD prične zopet z rednimi pevskimi vajami in z redno pevsko šolo, obvezno za celokupni pevski zbor. Nove pevke in pevci, ki imajo veselje do lepe pesmi in pevске umetnosti, vabimo, da se priklase v tajništvo KPD v Cankarjevi ulici št. 4, vsaj do 16. 1. m. Prva pevška vaja za celokupni pevski zbor bo 16. septembra t. l. ob 8 zvečer v Domu. Odbor.

© Požar na Ljubljanski cesti. Na Ljubljanski cesti (Pri kroni) se je ob 2 popoldne na dvorišču vžgal ter. Poklicana požarna bramb. se je peljala mimo, ker ni ničesar opazila; domači so namreč med tem ogenj že sami pogasili.

© Divjanje z motocikli. Včeraj okrog 2 popoldan so pasanti na križišču Cankarjeve in Kralja Petra ceste opazili, kako sta dva gospoda na motociklih kar tekmovala, kdo bo bolj hitro vozil. Proslili bi, da bi gospodje imeli malo več obzirnosti, posebno po tako prometnih ulicah in ob takem času, ko hodijo ljudje v službo, ker se lahko sicer pripeti kaka velika nesreča.

© Smučarski klub Celje sporoča, da se bo vršil II. redni občni zbor v soboto dne 17. septembra 1932 ob pol 9 zvečer v klubovem lokalu gostilne »Pri zelenem travniku«.

opraštaju i svete se; stoje na strašnom mestu, ali ponekad i beže glavom bez obzira.« Prodanovićeve konstatacije veljajo prav tako za prozo, ki jo je narod ustvaril, kot za pesem. — Prodanovičeva knjiga ni sistematična monografija o narodni književnosti, ampak nekaj almanah o narodni književnosti, ki obsega štirinajst sicer posamezno v več revijah objavljenih člankov o tem predmetu, ki pa združeni v eni knjigi dajo precej popolno podobo narodnega duha, kakor in kolikor se v naši narodni pisani književnosti izraža. Pisatelj razpravlja o moralnem, lepotnem, humanem občutju, psihologiji, logiki, ljubezni, družinskih razmerah, verskem občutju, kletvi, samomoru, vzgojni vrednosti itd. v narodnem pesništvu. Članki so napisani v zelo lepem jeziku in nazorno, tako da človeka kljub svoji znanstvenosti ne utrudijo in ne odbijajo. Prodanović se je s prave strani približal zelo obsežnemu predmetu in točno podal narodovo dušo, v kolikor in kakor je v narodni pesmi in pripovedki izražena. Na koncu je pisec knjige dodal še zanimiv pregled zbirke narodnih pesmi, iz katerih je jemal vzgleda za te članke. Poleg Srbov in Hrvatov omenja tudi našega štokljia »Slovenske narodne pesmi«, I.—XV. in Glorija (isto, XVI.). T. P.

★ Conan Doyle: Boj v megli (Baskervillejski pes). Roman. Založil Konzorcij Nove Dobe v Celju. Poslovenil Boris Rihteršič. Str. 166. Cena broš. knjigi 18 Din, s poštnino vred 19 Din. Konzorcij »Nove Dobe« v Celju je izdal kot tretjo knjigo sloviti detektivski doman »Boj v megli« (Baskervillejski pes), eno najboljših del sira Conana Doylea, znanega avtorja detektivskih romanov. Knjiga je izšla v okusni opremini in se naroča v upravi »Nove Dobe« v Celju.

Dnevna kronika

Lavantinci škofu Slomšku

Maribor, 5. sept.

Ni ga Slovence, ki velikega Slomška ne bi čislali. Vsak gleda nanj ko na sveto luč, ki je svetila pred 70 leti in ki sveti ter bo svetila Slovincem do konca dni.

Gotovo se je vtisnil njegov spomin zlasti v srcih Lavantincev, med katerimi je zagledal luč sveta, za katere je žrtvoval svoje življenje in med katerimi počivajo njegovi zemeljski ostanki.

Da bi se velikega pokojnika ob 70-letnici smrti spomnili vsi Lavantinci, je izdal škofijski odbor K. A. v Mariboru s privoljenjem in priporočilom škofijskega ordinariata vsem župnijskim uradom poziv, da se dne 25. septembra v vseh župnijah priredi Slomškova nedelja s sledečim sporedom:

1. Verniki naj se vsaj eno nedeljo prej počitijo v pomenu Slomškove nedelje. Povabijo naj se, da to nedeljo v velikem številu prejmejo sv. zakramente, zlasti naj se povabijo možje in fantje kot stebri versko-obnovitvenega dela, ki ga je med Slovenci vodil Slomšek, da skupno pristopijo k sv. obhajilu.

2. V soboto pred Slomškovo nedeljo se naj po Angelovem pozdravljenju četrt ure zvoni z vsemi zvonovi in v vseh cerkvah. Na zvonjenje se naj verniki opozorijo s povabilom, da molijo za razširjenje in poglobitev sv. vere ter za zedinjenje ločenih bratov in sester s sv. Cerkvijo.

3. V nedeljo naj se vrši slovesna služba božja. K tej službi božji naj se povabijo šolska vodstva (učiteljsko naj pride z otroci), društva (naj pridejo z zastavami) in oblasti (županstva).

Jutri na velesejmu

Verniki naj se opozorijo, da se te službe božje v čim večjem številu udeležijo.

Pridiga naj bo posvečena Slomšku: Slomšek in njegova oporoka.

4. Kjer je mogoče, naj popoldne prirede primerne akademije, h kateri naj se tudi povabijo šole, društva in oblasti. Na spored se naj vzamejo Slomškove pesmice, ki naj se deloma deklamirajo, deloma pojejo.

S prireditvijo Slomškove nedelje se bodo Lavantinci poklonili spominu največjega Slovence, našega velikega škofa Slomška, obenem pa se bodo navdušili za svete Slomškove ideale in utrdili v sebi versko in narodno zavest v smislu Slomškovega načela: »Sveta vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličavne narodne omike«.

Še vedno suša v ljublj. okolici

Ježica, 6. septembra.

Dežja je bilo premalo! Na večer od nedlje na ponedeljek je tako lepo kazalo, da bomo po petih tednih spet enkrat dobili izdatnega dežja. Oblaki pa so se razkldali in zemlja vzdihuje še vedno po zadostni vlagi.

Vse hude posledice suše se vedno bolj kažejo. Zlasti mleka, ki nosi našim kmetovalcem še najbolj redne, čeprav pičle dohodke, je z vsakim dnem manj. Ker ni več oziroma samo še prav malo zelene krme, se to pri molži hudo pozna. Zelenjave, ki je našim gospodinjam do tudi lep dohodek, sploh ni več. Niti za domače potrebe je ni dovolj. Naravnost obupno pa je, da nekateri posestniki radi stiske, v katero so zašli, prodajajo od svojih pridelkov celo to, kar jim je za lastno gospodarstvo nujno potrebno in kar bodo morali hočeš-nočeš spomiliti spet kupiti, če bodo hoteli v redno držati svoje gospodarstvo.

Vezenine — zavese

najnovjši slog — nizke cene

Matek & Mikeš — Ljubljana
poleg hotela Štrukelj

Oglejte si našo razstavo na velesejmu

Koledar

Sreda, 7. septembra: Marko in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† Slovenski grob v Slavoniji. V daljnem Pakracu v Slavoniji je zatisnil v soboto, dne 3. t. m. svoje trudne oči 71letni vpok. višji čestni nadzornik Viktor Skrem. Pokojnika je zadela kap, ko je bival med svojci. — Imenovani je služboval v Ljubljani in Kranju nad 35 let, in dasi rodod Metličan, je imel legio znanec in prijatelj od Kranja pa do Ljubela. Pokojnik je bil odkrit značaj, ki menda ni imel sovražnikov. N. v. m. p! — Žalujemo naše iskreno sožalje.

† V Laporju je v evetu let umrl 21letni Ludvik Kaukler; bil je vzgledno priden fant. Počivaj v miru!

Osebnosti

== Himen. Te dni se poročita ježiški rojak g. Berce Janez, sedaj čevljarški mojster v Ponočičah, z gđno Alojzijo Smerketovo iz Stožice št. 83. Mlačemu paru najiskrenejše čestitke!

Ostale vesti

— Mohorjeve knjige s koledarjem 1933 si lahko ogledate na velesejmu, paviljon »J«. Tam se sprejemajo tudi novi člani. Vse knjige dobivajo člani po nižjih cenah istotam.

— Ker je izredno veliko zanimanje za tkanje preprož, se vrši razlaganje tehnike in predvajanje tkanja še danes dopoldne na Drž. osrednjem zavodu za ženski domači obrt, na kar opozarjamo zlasti naše žensktvo.

— Nizko stanje Save. Z Ježice poročajo: Letošnja suša se hudo pozna tudi na Savi. Že dolgo ne pomnijo, tudi stari ljudje ne, da bi bila Sava tako majhna, kakor je v teh dneh. Sneg po planinah je že davno skopnel, in tako namakajo Sava samo še podtalni studenci, ki pa tudi niso več tako močni. Skale, ki se samo v najhujši suši pokažejo iz vode, letos zopet po dolgem času enkrat vidimo.

— Novi kamničan zažiga. Z Ježice: V dolgoletni suši se je trava po nasipu ob kamniški proggi popolnoma posušila. Novi kamniški »brzeec«, ki neprestano dirja ko sam peklenski sem in tja, je v nedeljo suho travo na več krajih zažgal. Trava je

pogorela čisto do korenin. Z vejami in lopato je progovi čuval s pomočjo še enega fanta pogasil zažgana mesta.

— Udarilo je v nedeljo zvečer pri posestniku Leskovarju, vulgo Zidarju na Videžu pri Laporju v gospodarsko poslopje. Prihiteji so sicer gasilci iz Zg. Bistrice, vendar zaradi pomanjkanja vode niso mogli dosti opraviti. Zgorelo je vse, razen živine, ki je bila k sreči na paši. Revez je imel le deloma zavarovano.

— Bridka nesreča se je zgodila v soboto zvečer na javniški postaji. Ko je vlak privozil v postajo, je menda nekoliko prezgodaj hotel izstopiti blagajnik javniške tovarne g. Rizzo 11. Pri tem pa je postal nesrečen. Voz ga je potegnil s sunkom naprej in ga vrgel tako, da je njegova noga prišla pod vagona kolesa, ki so mu jo zdrobila. Takoj je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu nogo odrezali.

— Blagoslovljen vodovod. Gabrje pri Brusnicah: V nedeljo 4. sept. je največja vas in središče vsega »Podgorja« Gabrje doživel velik dan in slovesen praznik. Bil je namreč ta dan blagoslovljen letos zgrajeni vodovod in blagoslovljena tudi ročna brizgalna gasilnega društva v Gabrju. Oboje je blagoslovil domači g. župnik Ivan Šešek. Navzoči so bili tudi vodja higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Pirc in ing. Guzelj.

— Menice v pismih za tujino. Finančni minister dovoljuje izvoz menic v tujino, pa naj si bodo popolnoma izpolnjene ali pa samo podpisane.

— Razpisani poštarški službi. Razpisana je služba pogodbenega poštarja v Suhorju (III-1). — Jamčevina 1000 Din. Redni letni prejemki: 17.30 Din. izredni prejemki: za telegraf 660 Din. Enaka služba je razpisana pri pošti v Mirni peči (III-2). Jamčevina 1000 Din. Redni letni prejemki: 15.500 Din; izredni prejemki: za telefon 360 Din. S potrebnimi prilagami opremljene prošnje naj se pošljejo na dravsko pošto ravnateljstvo v Ljubljani do 1. oktobra 1932.

mednarodna

— Naročnina za telefone zavarovalnic in njih zastopstev. Ministrstvo je odredilo, da se uvrstijo centrale zavarovalnih društev glede telefonske naročnine v I. plačilni razred, njih zastopstva pa v II. razred. Nova uvrstitve velja od 1. januarja 1933 naprej.

— Razstava psov. Jugoslovanska kinološka zveza priredi na praznik veliko mednarodno razstavo čistokrvnih psov. Razstava bo na istem prostoru, kot je bila to nedeljo razstava živine »Jugomontafon«.

— Gospodinjstva šola »Mladika« v Ptuj začne s 15. septembrom 4mesečni gospodinski tečaj. Vsa pojavnila pri šolskih sestrah, ki vodijo gospodinjstvo šolo.

— Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef« grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. Franz-Josef grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Slovenski mesečnik za fotoamaterje. S 1. oktobrom dobimo prvi slovenski mesečnik za fotoamaterje. Mesečnik »Fotoamater« je za današnje čase prav potrebna revija, saj je že toliko Slovincem navdušenih za fotografsko umetnost, da bo marsikomu prav dobro služil mesečnik, ki ga bo sproti obveščal o zadnjih novostih na fotografskem trgu in zadnjih izsledkih v fotografski tehniki. Mesečnik bo mogel izvrševati navedbe važne nalogo: poglobljati bo izobrazbo amaterjev v domačem jeziku. Pogumni korak, ki zlasti v današnjih časih zahteva žrtev, je storila drogerija Gregorič. Uredništvo nove revije sta prevzela profesorja Hrovat Bogomil in Mušič Rudolf. Revija bo obsegala 20 strani, med temi bodo štiri na umetniškem papirju s slikami. Prepričani smo, da bo revija našla mnogo prijateljev in da bo prinesla mnogo lepih fotografskih sport.

— Kongres pravnikov v Dubrovniku bo 7. do 9. oktobra t. l. Oni udeleženci kongresa, ki žele, da jim odbor »Putnika« preskrbi stanovanje v Dubrovniku, morajo plačati poleg kongresne članarine tudi znesek 150 Din za osebo v garancijo za plačilo prenočnine v Dubrovniku, kateri znesek se bo s posamezniki naknadno obračunal. Podrobni program kongresa bo še objavljen. Prijave se sprejemajo do incl. 15. t. m. — Odbor.

Jugo-Lutz peči Ljubljana Šiška

— Pridelovalce sadnega vina opozarjamo na Humekovo knjigo: »Sadno vino ali sadjevece«. Potrebna je ta knjiga vsakemu, kdor prideluje sadno vino. Obsega bogata navodila in nasvete, kako je ravnati s sadjevecem, da ostane okusen, stanovit in zdrav. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in uporabo sadnih tropin, da pridejo nam v prid. Opremljena je z 42 podobami in velja 10 Din. — Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Mednarodni velesejmi v Pragi bo v dneh od 4.—12. septembra. Pojasnila in legitimacije daje Českoslovaški konzulat, Putnik in Aloma Company.

— Redno vpisovanje v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani bo od 1. do 10. septembra 1932 vsak delavnik od 9.—12 in od 15.—18, v nedeljo in praznik pa od 10.—12 dopoldne pri ravnateljstvu DTS v Pražakovi ulici 8-I. (vogal Miklošičeve ceste 30). Kdor se vpiše v DTS lahko študira vse predmete, ki se učijo na drž. trg. šoli, doma. Šola poučuje poleg rednih predmetov tudi vse moderne jezike. Natančna, brezplačna pojasnila daje vodstvo šole osebo ali pa potom tiskanega prospekta, ki ga lahko vsakdo sprejme. Iz prospekta je razviden ves ustroj in vsi pogoji. Šola je osnovana na najmodernejših dopisnih metodah sličnih šol v Zapadni Evropi. Pri pouku sodelujejo najboljši strokovnjaki trgovskih, jezikovnih in drugih ved, ki jamčijo za najboljši uspeh. Kdor se ne more vpisati osebno, naj takoj piše po prospekt in prijavnico. Redni pouk se prične 15. septembra. Kdor zadošči ostalim zakonitim določilom (da ima nižjo srednjo šolo itd.) lahko potem polaga priv. izpit na drž. trgovskih šolah in pridobi pravice rednih absolventov te šole.

Maribor

Žalosten dogodek na Pobrežju

Umrjen na dvorišču lastne hiše

Maribor, 6. septembra.

Mariborsko predmestje Pobrežje je danes razburjeno in vznemirjeno pod vtisom strašne tragedije, ki se je odigrala včeraj v večernih urah na Zrkovski cesti. Ljudje skoro ne morejo pojmiti, da je v središču mirnega naselja prišlo do zagonetnega dogodka, katerega preiskujeta danes orožništvo in sodna komisija ob napeti radovednosti vsega prebivalstva. Pozorišče dogodka je lepa in prijazna domačija zidarskega polirja in hišnega posestnika Franca Ranerja na Zrkovski cesti. Raner, ki je dosegel 63 let, je živel tu s svojo ženo in sinovoma v ugodnih gospodarskih razmerah ter je živel pri sosedih kot razumen in podjeten mož mnogo ugleda. Doma pa ni bilo sporazuma. Mož je pač včasih rad po dobrem zaslužku pogledal v kozarec, žena pa je bila nervozne narave. Ob takih prilikah je potem bil doma kreg. V nedeljo sta bila zakona Raner na veselici pobreškega pogrebnege društva. Mož je bil vesel in dobre volje in ni slutil žalostnega konca, ki ga je čakal na večer prihodnjega dne. Sredi so začeli sosede Ranerjevih zopet prepri, ki je prihajal najprej iz kuhinje, nato pa se je prenesel na dvorišče. Kreg je postajal vedno glasnejši, vendar mu niso iz običajnosti pripisovali posebne važnosti. Pozorni so postali šele, ko je vse utihnilo, kakor bi odrezal ter se je čulo z dvorišča le neko čudno hropenje. Žena je odšla nato na vrt, čez malo časa pa se je povrnila na dvorišče, od koder se je začul po sosedih njen pretresljiv krik, iz katerega se je dalo razbrati, da se je možu pripetila nesreča. Sosedje so nagrnili skupaj ter obstali ob strašnem prizoru. Na dvorišču je ležal v mlaki krvi posestnik Raner že mrtev. Na vratu je imel od tilnika proti jabolku zvežavočo rano, iz katere mu je curčila iz prerezanih žil kri. Nedaleč proč je ležal na tleh kuhinjski nož, s katerim je bila zadana smrtna rana. Šele čez trenutek so se ljudje osvestili ter skušali Ranerja z močnejm spraviti k življenju; bilo pa je zaman, ker je po-

polnoma izkrmavel. Obvestili so nato orožnike na Teznu, ki so še tekom večera prišli na lice mesta ter pričeli s preiskavo. Priče, katere so še v noči zaslišali, niso zamogle prinesiti v dogodek nobene jasnosti. Ljudje so izpovedali, da so čuli kratko prejš z dvorišča med zakoncema prepri. Orožniki so ženi napovedali aretacijo. Ona pa je dosledno zatrdjevala, da si je mož končal sam življenje. Tudi je neka priča izpovedala, da je stari Raner njej pred časom izjavil, da bo izvršil samomor. Preiskava se danes nadaljuje.

KAJ JE UGOTOVILA SODNA OBDUKCIJA

Danes popoldne ob 4 so v mrtvašnici pobreškega pokopališča obducirali truplo pokojnega Ranerja. Obdukcija je ugotovila, da je samomor izključen. Na glavi in na hrbtu izkazuje truplo hude poškodbe od udarcev s topim koncem sekire. Ravnotako je velika 7 cm dolga in zelo globoka rana na vratu najbrž zadana s sekiro. Udarci na glavi so natrli lobanjo ter zapustili na možganih občutne podplutbe, ki bi bile že same na sebi smrtno, tako da bi bil Raner umrl najbrže tudi brez rane na vratu, iz katere je izkrmavel. Poškodbe dokazujejo, da se je moral med žrtvijo in morilecem vršiti hud boj. Verjetno je, da se je onesvestil radi udarca na glavi in je na to že ležeč prejel hudo rano, ki je povzročila smrt. Nož, katerega so našli poleg mrtveca, je mogoče sam držal v roki ter ga je pograbil v trenutku nevarnosti, ko je opazil, da gre za res. Mogoče pa je tudi, da ga je morilec položil poleg žrtve, da bi tako pozneje zbudi videz samomora.

Žena ubitega je še v zaporu okrožnega sodišča. Odločno zatrjuje, da se je nahajala ves čas na vrtu ter je našla moža ležečega v krvi, ko se je vrnila k hiši. Mnenja je, da si je zadal sam smrtno rano, ali pa je postal žrtev neznanega zločina.

razstava

□ Veliko protestno zborovanje mariborskih obrtnikov. V ponedeljek zvečer so zastopniki mariborske obrti napolnili dvorano Zadrudne gospodarske banke, da javno nastopijo za svoje pravice ter zahtevajo večjo zaščito svojega stanu. Zborovanja, ki je potekalo izredno učinkovito, se je udeležilo nekaj nad sto obrtnikov, kar je za naše mesto izredno število. Vodil je zborovanje predsednik slovenskega obrtnega društva Novak, ki je v svojem govoru na splošno orisal obupen položaj mariborske obrti. Podrobneje so se pečali s položajem posameznih strok njihovi vidni predstavniki. Govorili so za čevljarstvo zadrugo predsednik Krajcar, za krojaške obrtnike Vidovič, za kovinarsko obrt ključavničarski mojster Kumere, za krojaško okolisko zadrugo Sabeder, za mizarje Razborsček in končno steklar Klenčnik. Besede vseh govornikov so izvenele v konec: položaj mariborske obrti je naravnost obupen, kar jo ogroža poleg splošne gospodarske krize še konkurenca številnih sušmarjev zlasti pa še kaznilnica, ki se vedno bolj razvija v veleobrat, ki odvzema obrtnikom vseh strok delo ter ga izvršuje po konkurenčnih cenah, katerih obrtniki sprito velikih javnih datujev ne zmorejo. Govorniki so naglašali, da zaposluje kaznilnica v svojih delavnicah: 40—50 krojačev, 60 mizarjev, dalje slikarje in plekarje, kovinarske delavce raznih strok, tapetničarje, zidarje, knjigoveze, čevljarje itd. Delavnice prevzemajo, kot so govorniki dokazali na podlagi izdanih računov, delo nele od državnih uradnikov, ampak tudi od zasebnih strank ter so tako založene z naročili, da jim dela nikoli ne zmanjka. Najmanj 40 odst. dela odvzemajo kaznilniške delavnice mariborskim obrtnikom. Obrtniki predlagajo v svojih resolucijah, da se kaznilnica bavi samo z državnimi naročili.

□ Proslava prestolonaslednikovega rojstnega dne se je vršila v Mariboru zelo slovesno. Ob 8 je bila v stolnici svečana služba božja, ki jo je opravil pomožni škof dr. Tomažič ob številni asistenci in katere so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti, predstavniki korporacij ter aktivni in rezervni častniki mariborske posadke. Po. sv. maši je bila vojaška parada na trgu Svobode.

□ Potrjene in končane poravnave. Okrožno sodišče v Mariboru je potrdilo poravnavo trgovca z mešanim blagom Josipa Klime na Frankopanski cesti. Plačal bo upnikom 50 odst. terjatev. — Za končana se izseka poravnalna postopanja naslednjih javrk: Ussak Ferdo, trgovina meš. blaga v Mariboru. »Rise d. z. o. z.«, livarna kovin, metalna industrija in tvornica ogledal, Pobrežje pri Mariboru. Koška Karol, tovarnar v Pobrežju, Zerkovska cesta.

□ Zalni teden. Dne 8. sept. je ob 11 žalna masa v spomin padlim žrtvam za svobodo Primorja. V petek 9. septembra ob 20 predava v Narodnem domu g. župnik Jakob Soklič o »žrtvah in bojih za Jugoslavijo«. Zalni sestanek se vrši v soboto 10. t. m. v društvenih prostorih. Obiščite tudi žalno sobo društva »Nanos« na Grajskem trgu 5. Odprta je ves teden od 9—12 in od 6—8.

□ SSK Maraton. Plavalna sekcija ima vsak dan na Mariborskem otoku redne treninge, katerih naj se plavalci do tekom redno udeležujejo.

□ Deča se vrača. Tretja skupina dece se vrne iz poštiniške kolonije pri Sv. Martinu na Pohorju v četrtek, dne 8. t. m. z vlakom ob 11.19. Starši ali svoji naj jih pričakujejo na glavnem kolodvoru, kjer prevzamejo tudi njihovo prtljago.

□ Velika dobrodelna invalidska tombola. Krajevni odbor Zdrženja invalidov v Mariboru priredi v nedeljo, dne 2. oktobra ob 14 na Trgu svobode veliko tombolo, katere dobiček se bo porabil za božičnico najrevnejšim vojnim žrtvam. Ker je prireditelj izredno dobrodelnega in socialnega značaja, se naproša obistvito, da gre prirediteljem na roko ter njihovo akcijo po svojih močeh podpre.

□ Občni zbor MOLNP v Mariboru se je vršil preteklo nedeljo. Udeležili so se ga delegati mariborskih nogometnih klubov ter SK Mure iz Mur. Sobote, Pustakovečkova SK in Čakovčkova SK iz Čakovca. LNP je zastopal Kuret, Izvoljen je bil nov odbor, v katerem zastopajo Rapida Amon, Železnikarja Slovac, Svobodo Knez, Muro Kurnik in Čakovčeki SK Kemya. ISSK Maribor in Pustakovečki SK bosta imenovala svoja zastopnika naknadno. Ostalih 7 odbornikov bo imenoval po pravilniku LNP. Sprejet je bil sklep, da delegira v bodoče sodnike namesto MO »sodniška sekcija«.

□ Dvojica se obesila v eni sobi. Poleg tragedije pri posestniku Ranerju je razburil Pobrežje v

ponedeljek zvečer še drug dogodek v stanovanju železničarja H. V sobi stanovanja sta se nahajala zvečer Janko in njegov 19letni prijatelj. Bila sta čestokrat skupaj in tudi tega večera sta se naha-

psov vseh pasm

jala dalje časa v sobi. Ko so pa domači slučajno od hude slutnje gnani pogledali v sobo, se jim je nudil strašen prizor. Obojica je visela na vrveh, eden na ključki pri vratih, drugi na žeblju pri oknu. Duhaprisotnost došlih je rešila obe mladi življenji. Hitro so prerežali vrvi ter pričeli na obeh izvajati umetno dihanje. Sosedje so naglo na pozvali reševalno društvo v Mariboru, ki je obojico še v isti noči prepeljalo v bolnišnico. Janka H. so morali v bolnišnici operirati, kar mu je ostra vrstica, na katero se je obesil, globoko vrezala v vrat ter mu poškodovala jabolko. Stanje njegovega prijatelja je bilo manj opasno ter se je kmalu opomogel.

□ Smrt kosi. Hudo je udarila usoda ugledno družino poštnega kontrolorja g. Volavskega. V bolnišnici je podlegel v ponedeljek 3letni sinek Uroš na zahrbtni davici. Pogreb se vrši danes popoldne ob 3 iz mrtvašnice na Pobrežju. Žalujemo naše iskreno sožalje. — Danes popoldne se vrši na pobreško pokopališče tudi pogreb pokojnega posestnika Ranerja Franca, o čigar tragičnem koncu poročamo na drugem mestu. K poslednjemu počitku ga položijo ob pol 4. Svetila mu večna luč!

□ Zastopniki mestnih avtobusnih podjetij proti zavarovanju. V ponedeljek je odpotovala v Ljubljano delegacija avtobusnih podjetnikov iz Stajerske, da vloži pri trgovskem ministru protest proti izvajanju obveznega zavarovanja potnikov na avtobusih. V delegaciji so bila posebno zastopana mestna avtobusna podjetja. Mariborski avtobusni promet je zastopal mestni načelnik dr. Lipold. Delegacija je dobila zagotovilo, da bo izvajanje novega zavarovanja odloženo.

□ Staršem ljudskošolske mladine je znano, da najugodnejše kupujejo šolske potrebščine in knjige v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila. Člani Nabavljalnice zadruge naj zahtevajo nakaznico Tiskarne sv. Cirila.

Trbovlje

Radedarni so drugim. V občinskem proračunu je tudi 25.000 Din za povzdigo kmetijstva. Prejšnja leta je bilo še več. Denar se je porabil za vzdrževanje kmetijske in gospodinske nadaljevalne šole, večino svote pa je dobila kmetijska podružnica, ki skrbi za povzdigo živinoreje in sadjarstva v občini. Letos se je od te svote nekaj odločilo za nadaljevalni šoli, večina pa naj bi po mnenju nekaterih šla v Laško okrajnemu kmetijskemu odboru, ne da bi pristojni odbor na občini o tem sploh kaj sklepal. Ko so kmetije ugovarjali pri županu, so dobili odgovor, da lahko iz Laškega tudi določeno podporo za živinorejo v Trbovljah in da Kmetijska podružnica letos ne dobi podpore. Omenjamo še, da po zakonu naša občina ne spada med kmetijske in zato ni dolžna prispevati v okrajni kmetijski odbor. Vseled tega smo prepričani, da o tej zadevi še ni izgovorena zadnja beseda.

Meščanska šola povečajo. Vsled vedno večjega priloka novih učencev se bo morala letos odpreti tretja paralela in treba bo misliti na povečanje prostorov. V prvi razred je na novo vstopilo 17 učencev in učen. Tudi učne moči še pridejo nove.

Metliha

Zvonovi so zapeli mrtvaško pesem. Drobno dekletce je bila Milica Stipančičeva. Saj ji je bilo komaj 7 let. Pa je bila tako srčkana s svojimi modrimi očmi in plavimi kodrčki, kadar so njena usteza razlagala presenetljivo modrost 7letnega otroka. Vse je strmelo, kadar je to dete stopilo pred zbrano občinstvo in s čudovito resnostjo povedalo svojo deklaracijo. In kadar je ta angeljski glasek zapel lepše ko slavček v mestnem bregu... Pa je ta glasek onemel, usteza se vtihtila, sveče so zagorele in zvonovi so zapeli. Smrt je utrjala malo cvetko; božji vrtnar jo je postavil na božjo mizo, naj sedaj tam dehti in cveti naprej. Dolga vrsta ljudi je spremljala malo Milico na njeni zadnji poti, in ko se je vsula zemlja na njeni mali poslednji domek, tedaj je bilo solzno nekatero oko in ko je pesem jemala slovo, tedaj je bilo ihtenje čez vsu množico. Milici pa ni žal, da jo je Jezus utrgal, ker k njemu si je želela. Zato se srečno smehljala iz svoje nebeške sreče, srečna, da je rešena solzne doline.

POMANJKANJE IN IZOBILJE

Ves svet stoka, kriza tare vse sloje, brezposelnost narašča in države in narodi ne vedo, kako bi si pomagali. Povsod opažamo pomanjkanje denarja, srednji in delavski stanovi so obubožani in ne morejo več kupovati najnujnejših potrebščin. Zaradi tega se kopičijo zaloge, za katere ni mogoče najti kupcev. In tako nastajajo ponekod velikanske neprodane zaloge najrazličnejšega blaga, drugod pa redke pomanjkanje za najnujnejše življenjske potrebščine. Prav posebno se opaža zastoj razprodaje in kopičenja blaga v skladiščih pri najrazličnejših vrstah tkanin. Ogromne množine bombaža, volne, svile in lanu leže v skladiščih in čakajo na predelavo. Ker pa ni kupcev za že izdelano blago,

Avtomobilska cesta na veliki Klek. V Avstriji grade že delj časa široko avtomobilsko cesto na Veliki Klek, najvišji vrh v Visokih Turah. Prvega septembra so otvorili prvo tretjino te ceste, ki vodi skozi romantične gorske doline. Prihodnje leto bo zgrajena vsa cesta, ki bo šla čez Visoke Ture v bližini Velikega Kleka. Bo to ena najlepših alpskih cest v Evropi.

tudi ni več kupcev za te surovine in tako se zaloge vedno bolj kopičijo.

Bombaž je prav gotovo surovina, ki jo je vprav moderna tehnika postavila na kar najbolj važno mesto med surovinami. Bombaž pridelujejo v velikanskih množinah v Ameriki, v Egiptu, Indiji in v zadnje čase tudi v Rusiji. Velikanske so množine bombaža, ki jih porabijo predilnice in tkalnice za izdelovanje cenjenih tkanin. Vendar ne uporabljajo bombaža le v tekstilni industriji, ampak tudi v elektrotehničnem gospodarstvu, kjer ovijajo z njim zlasti žice in debele kable. Tudi pri gradnji modernih betonskih cest ga porabijo velike množine in še vse polno panog tehnike poznamo, kjer je postal bombaž nenadomestljiv. Bogate letine zadnjih let in nevarna konkurenca umetne svile sili pridelovalce bombaža, da iščejo za bombaž vedno več novih trgov in novih načinov uporabe. Kljub temu pa čaka v Ameriki še vsa lanska žetev v skladiščih na kupce, dasi ubogi farmarji že spravljajo pod streho letošnjo žetev. Okrog 100 milijonov so žrtvovali v Ameriki samo zato, da bi vzdržali vedno bolj padajočo ceno bombaža, vendar so začele cene padati in 100 milijonov dolarjev je bilo izgubljenih. Edina država, ki porabi ves bombaž, kar ga pridelava, je sedaj Rusija. V Ameriki pa je dobil bombaž zaradi silnega padca cen posebno ime »Nickel-cotton«, to pa zato, ker stane kilogram bombaža le še 10 centov in ga je torej mogoče plačati z nikelnastim drobižem. Vse kaže, da se na jesen položaj ne bo izboljšal in da bo stiska še hujša.

Tudi z volno, ki je najstarejša surovina, ki je služila človeku za obleko, ni mnogo boljše kakor z bombažem. Večino volne dobivamo z velikanskih ovčjih farm v Južni Ameriki, Avstraliji in Južni Afriki. Tam se pasejo na velikanskih pašnikih nepregledne črede ovac, ki jih vsako leto strižejo. Lansko leto so nastrigali toliko volne, da je cena volni padla tako nizko, kakor že ni bila 100 let. Kljub temu pa za volno ni kupcev. Tovarne, ki tko iz volne blago za obleke, imajo polne zaloge in polovica lanskega pridelka je ostala v skladiščih. Dočim milijoni in milijoni delavcev pozimi trpe mrz in nimajo kaj obleči, čakajo natrpano polna skladišča volne na odjemalce. Bog ve, kako bo letos? Najbrž bo cena volni še bolj padla, tako

da ne bodo niti farmarji mnogo zaslužili, ubogi brezposelni in drugi obubožani sloji pa kljub temu ne bodo mogli kupiti sicer cenjenih oblek.

Najodličnejša med vsemi tkaninami pa je prav gotovo svila. Z rejo sviloprejk se bavijo zlasti na Japonskem, Kitajskem in v Italiji. Manjše količine svile pridelajo tudi na Francoskem in v Španiji. Izdelki iz prave svile so danes povsod prišteti med luksuzne izdelke in zaradi krize je trgovina s svilo silno trpela. Dočim je pred tremi leti stal kilogram surove svile 600 Din, stane danes kilogram komaj 170 Din. Kljub temu pa ni povpraševanje po svili veliko in 6 in pol milijonov kilogramov svile leži samo v japonskih skladiščih. Japonska vlada namreč noče, da bi se japonska svila prodajala pod ceno. Zaradi pomanjkanja denarja pa države, ki same ne morejo pridelovati prave svile, tudi ne morejo kupiti svile iz teh cenjenih zalog.

Nič boljše se ne godi lanenim izdelkom, zlasti platnu. Pred 50 leti so po vsej Evropi cvetela lanena polja. Kmetom se je takrat še izplačalo pridelovanje lanu; ko pa je prodrli bombaž, so lanena polja pri nas, kakor tudi drugod izginila. Nekako pred svetovno vojno v vsej Evropi niso več pridelovali lanu in Rusija je pridelala toliko lanu, da ga je lahko prodajala po vsej Evropi. Sedaj so Rusi močno povečali pridelovanje lanu, vendar ga ne bodo mogli prodati, niti v Evropi, niti v Ameriki. Sicer pa imajo sami zadosti potreb in najbrž še zlepa ne bodo oblekli vseh svojih državljanov tako, kakor se spodobi. Gotovo pa je, da tudi pri nas pridelovanje lanu ne bo moglo napredovati, ker je pri nas tuje platno cenejše, kakor domače.

Po vsem svetu se ponavlja ista pesem. V skladiščih preveč blaga, pri ljudstvu premalo denarja. In tako se dogaja, da se mnogokrat uničujejo velikanska skladišča pridelkov samo zato, da ne pade preveč cena, drugje pa trpe pomanjkanje milijoni, ki nimajo toliko, da bi si mogli kupiti najpotrebnejše. To žalostno uničevanje dobrin pa dokazuje, da je sedanje gospodarstvo vsega sveta na napačni poti in da ga bo treba temeljito preurediti, če bo hotel svet še kdaj priti iz zagate, v katero je zasel.

Kraljevska krona v posodi za petrolej

Kraljica Salota, ki pod britskim pokroviteljstvom vlada na otočju Tonga, je izgubila svojo krono. Po poročilu guvernerja s Samoe sira Georgea Richardsona, se je mali kraljičin sinček igral z materino krono. Pri tem se je izluščilo nekaj draguljev, in krono so poslali v Avklad v Avstralijo v popravilo. Nekaj tednov pozneje bi kraljica krono nujno potrebovala na svečanostih, ki so se vršile ob otvoritvi parlamenta. Toda krona je izginila. Po zaslišanju in poizvedovanju so krono po popravilu čisto v redu odposlali na Tongo-otoke. Slednjič so jo našli v posodi za petrolej, in sicer na carinskem oddelku v mestu Avklad. Lastnik posode ni odnesel, drugim pa tudi ni prišlo na um, da bi bila takšna dragocenost spravljena na tako neprimernem kraju.

Kako pridobivajo na Angleškem vojake. Ko se je končala svetovna vojna, je bila na Angleškem odpravljena vojaška obveznost, in angleški vojaki so zopet plačani vojaški najemniki. Ker pa je treba vsako leto pridobiti več desetisoč mladeničev za vojaško službo, se poslužuje angleška vlada najrazličnejših načinov, da bi pripravila mlade brezposelne delavce za vstop v armado. Tako vidimo na sliki, kako pripoveduje angleški podčastnik mladim brezposelnim delavcem razne burke iz vojaškega življenja in jih skuša na ta način pripraviti, da bi proti plačilu prostovoljno oblekli vojaško suknjo ter se tako rešili vseh skrbi brezposelnosti.

S katoliškega shoda v Essenu. Nemški katoliki, ki so zborovali na katoliškem shodu v Essenu od 31. avgusta do 4. septembra, so priredili po mestu veličasten slavnostni obhod. Na sliki vidimo bandero in zastave v sprevodu.

Predsednik katoliškega shoda v Essenu. Predsednik katoliškega shoda v Essenu je postal, kakor že večkrat prej, knez Alojzij Löwenstein.

Milijonu ljudi grozi lakota

Pomožna komisija mandžurske vlade je izdala poročilo, v katerem izčrpno poroča o strašni pomanjšanosti, ki je zadela Mandžurijo. V najbolj opustošen pokrajini, ki leži med mesti Harbin, Cielkar in Tavnar, grozi enemu milijonu ljudi smrt zaradi lakote. Škoda, ki jo je napravila pomanjšanost na setvi, obsega več ko polovico vsega mandžurskega pridelka.

Ministrski predsednik mandžurske vlade upa dobiti pomoč od tujih držav.

Fašistična milica tudi na Irskem

Na Irskem si stojita nasproti dve sovražni vojni organizaciji. Starejša in močnejša je tako zvana »Republikanska vojska« Irsko, katere glavni smoter je, da postane Irsko socialistična republika. Fašistična protioorganizacija se imenuje »Zveza bojevnikov iz svetovne vojne« in si stavlja za svoj smoter, da bo branila ustavo. Med sovražnima zasebnima vojskama stoji redno vojaštvo in policija, ki se pokoravata de Valeri. Gonilna sila fašistične stranke je bivši ministrski predsednik Cosgrave. Na zunanji je njihov program v glavnem ta, da bi »višje moč«, ki vodijo prevrat, uničili, v resnici pa hočejo združiti vse politične nasprotnike de Valere v enem taboru. Voditelj fašistične organizacije je dr. T. F. O'Higgins, ki je poslanec Cosgraveove stranke v irskem parlamentu in brat prejšnjega podpredsednika Kevina O'Higginsa, ki so ga leta 1927 umorili politični nasprotniki. Oborožene privatne organizacije so sicer v Irski z zakonom prepovedane, vendar je splošno znano, da republikanska vojska razpolaga z municijo in orožjem.

Prihodnja ekspedicija na Mount Everest

Kraljevo geografsko društvo iz Londona sporoča, da bodo angleški raziskovalci prihodnje leto vnovič naskočili vrh Mount Everesta. Isto geografsko društvo je dobilo od indijske vlade sporočilo, da Dalai-Lama dovoljuje, da britska ekspedicija leta 1933 neovirano naskoči vrh Mount Everesta. To sporočilo angleškega kraljevega geografskega društva sta podpisala admiral sir William Goode-nough, ki je predsednik tega društva ter general Bruce, ki je že leta 1924 vodil tretjo ekspedicijo. Bruce upa, da bo mogla ekspedicija pričeti prodiranje že maja prihodnjega leta. Poskusi zavzeti Mount Everest so se pričeli leta 1921 ter se nadaljevali leta 1922, 1924 in 1925, vendar se nikomur do danes ni še posrečilo priti na vrh. Na ekspediciji leta 1924 sta 300 m pod vrhom angleška plezalca F. L. Mathory in A. C. Irvine izginila in našla grob v večnem ledu.

Velikanska poplava v Teksasu

Državo Teksas je zadela grozna poplava. Reka Rio Grande in še štiri druge reke so prestopile svoje bregove, tako da je moralo na tisoče ondotnih prebivalcev zapustiti ogroženo ozemlje in zbežati v gore. Stvarna škoda je ogromna. Tudi vsa setev je popolnoma uničena. Zaradi poplave je izredno trpel distrikt Piedras Negras. Tudi mednarodni most, ki drži čez Rio Grande, se je zrušil, pri čemer je našlo smrt v valovih 10 oseb.

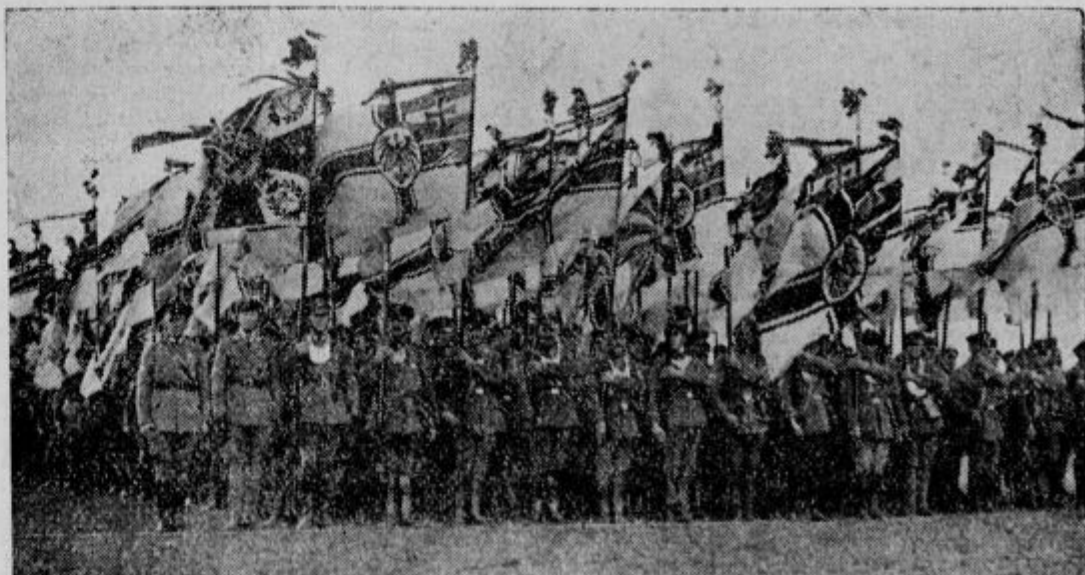
200 hiš pogorelo

Prve dni septembra se je razširil v občini Sarmelek v bližini Velike Kaniže grozen požar. Več ko 200 stanovanjskih hiš ter številna gospodarska poslopja je požar popolnoma uničil.

Prvi jetnik: »Kako pa si ti prišel v ječo?«
Drugi jetnik: »Avtomobil sem vodil preveč počasi!«

Nesreča švedskega poštnega letala. Švedsko nočno pošto letalo, ki vozi med Amsterdamom in Malmojem je treščilo na tla v bliž nizozem. in nemške meje. Pri nesreči sta se ubila pilot in mehanik. Potniki pa so odnesli le lahke poškodbe.

Parada bojne organizacije »Jeklenih čelade« v Nemčiji. V nedeljo je bila v Berlinu velikanska parada članov nemške bojne organizacije »Jeklenih čelade«. Na tej paradi se je zbralo 195.000 članov te organizacije in nekateri člani vlade so se udeležili parade. Na sliki vidimo veliko skupino zastavonoš.

Slovenski pridelki ob morju!

Mlekarska zadruga Dolenja vas—Sušak

Dolenja vas pri Ribnici, 4. sept.

Danes, v nedeljo, se je vršila v prijazni vasi Dolenja vas pri Ribnici, svečanost blagoslovitve nove mlekarnice. Mlekarna nosi napis Dolenja vas — Sušak. Ta dan je zapisan v zgodovino ribniške doline z zlatimi črkami. Blagoslovitev poslojaja nove mlekarnice, pomeni namreč realizacijo dolgoletnega načrta, da bi Slovenija v gospodarskem oziru prodrla do morja. Izhod na morje s slovenskimi produkti našega živinorejstva in poljedelstva, je za vso našo zemljo vitalnega pomena. Dejstvo je, da smo se Slovenci do sedaj premalo zavedali, kolike važnosti je za naše narodno gospodarstvo morje, ki je okno v svet. Borba, ki smo jo vodili celo desetletje, da bi se zvezali z morjem po železniški progi, ni bila do sedaj izvojevana, dasi so vsi, zlasti gospodarski faktori pokazali na to prepotrebno zvezo. Da pa kljub temu prebijemo to težko pot in utrdimo tudi slovenskemu narodnemu gospodarstvu mesto ob morju, je dolenjevaški župnik, bivši nar. posl. g. Karel Skulj, ustanovil zadrugo, ki naj bi začel izvažati na morje najprej produkte naše živinoreje, pozneje pa agrarne produkte sploh. Dasi s težavo se je s požrtovalnim delom, posrečilo vodstvu dolenjevaske mlekarnice, priboriti si na Sušaku prvo mesto med ondoinimi mlekarnami. Začeli so prodajati slovensko mleko po Sušaku in celo na Reki. Tiho in brez vsakega bolmanja so šli na delo, naleteli na tisoč ovir, ki jih je bilo treba zmagati, vendar uspeli so. Danes stoji v Dolenji vasi ponosen dom te akcije in priča brezprimerno požrtovalnosti ljudi, ki so prvi začeli utrjati gospodarske vezi Slovenije z morjem.

Blagoslovitev je izvršil ribniški dekan in župnik g. Anton Skubic, ob asistenci gvardijana g. p. Ambroža in dolenjevaskega svetnika g. K. Skulja. V svojem temperamentnem govoru je množici ljudstva, ki je bila zbrana iz cele ribniške doline, poudaril glavni smisel nove gospodarske akcije. Ta novi gospodarski dom naj bi pričel poljetnost našega slovenskega ljudstva, ki v najlepših časih svojega življenja išče zdravih in edino pravih poti, ki vodijo do rešitve in izhoda iz današnje vsesplošne go-

spodarske stiske. Predsednik zadruga gosp. K. Skulj je nato podrobno opisal akcijo in delo zadrugarjev, ki so iz nič tako rekoč ustvarili podjetje, ki je že do sedaj mnogo pripomoglo do sanacije težkega življenjskega položaja, v katerem se ribniško ljudstvo nahaja. 1. aprila letos je začela zadruga poslojati. Osnovala je svojo podružnico v Kočevju, v Fari ob Kolpi in na Sušaku, vendar je že v tem kratkem času, dasi se je morala boriti z vsemi težkocami, ki jih mora prebroditi vsako gospodarsko podjetje, da se afirmira, izplačala ribniški ljudstvu nad 300.000 Din. To je začetek. Treba je bilo najti na Sušaku in na Reki odjemalcev, trga. Sedaj, ko je trg z dobro kvaliteto mleka izvojevan, bo treba misliti, da se ta trg razširi, da se prične izvažati tudi drugi produkti našega narodnega gospodarstva na morje in od tu še naprej. Če so drugi narodi, ki niso imeli nikakih pravic do našega morja, silili, da čimprej dosežejo morje, moramo mi Slovenci v toliko večji meri, saj je to naše, jugoslovansko morje! Ob koncu svojega govora je pozdravil v imenu zadruga ribniškega dekana g. Skubice, predstojnika ribniškega sodišča g. Ant. Šavlija, zastopnika kmetijskih in živinorejskih zadrug, odvjetnika dr. Lavriča, prof. Ambrožiča, zastopnika časopisja in druge.

Po končani blagoslovitvi se je vršil ogled poslojaja in modernih mlekarskih strojev, katere si je zadruga nabavila za svoje poslovanje. Po tem ogledu je bil gostom in navzočim prirejen prigrizek iz domačih mlečnih produktov. Za razpoloženje je skrbel marljiv tamburaški zbor, pod pretnim vodstvom g. Marinka.

Prireditve je jasno pričala, da gre požrtovalno delo dolenjevaske mlekarnice v klasje. Stopila je iz majhnega kroga v javnost. Ljudstvo, ki je že ob prvih rezultatih videlo gospodarske koristi novega podjetja, pristopa v krog zadruga. Želimo samo, da bi se nova akcija g. Skulja, ki je njen oče, razvijala po smeri, ki so ji jasno začrtane, se razširila ne samo na ribniško dolino, marveč na vse kočevski okraj in da bi na ta način prišli do osnovnega temelja čvrste gospodarske zveze Slovenije z morjem! B. V.

Obisk jesenske razstave

Letošnjo jesensko razstavo, ki po pestrosti in množici razstavljenega blaga ne zaostaja za lanskoleto, je doslej obiskalo že lepo število ljudi. Vrnjenje po sejmishu je prav živahno, saj je bilo v torek prav lepo vreme. Vse kaže, da bo vkljub gospodarski krizi tudi jesenska prireditve v poslovnem oziru uspele. Nepriznako veliko je bilo zaključkov v pohištvu stroki, ki je postavila na razstavo svoje najlepše proizvode. Pohištvo gre tudi v druge pokrajine naše države in obeta postati naš važen izvojni predmet. Nadalje je bilo doslej zabeleženo zanimanje za perzijske in piroteške preproge, nadalje za fino keramiko, ki se izdeluje tudi v Ljubljani-Sisk. Tudi v tej stroki beležimo lep napredek v kakovosti proizvodov. Poleg tega smo zabeležili že večje in manjše zaključke v kmetijskih strojih, kotlih za žganje-kuho, hladilnih napravah itd.

Med odličnimi gosti, ki so doslej obiskali velesejmje, moramo omeniti tri romunske častnike iz Konstance, iz polka kraljice Marije, katerim je razkazal velesejm član uprave velesejmja dr. Lj. Böhm. Včeraj pa se je mudil na velesejmu tudi teh. ravn. budimpeštanskega velesejmja Nikolaj Kanics. Vsi gostje so se zelo pohvalno izrazili o vsej prireditvi, posebno pa o nekaterih posebnih razstavah kot n. pr. tujskoprometnji, alpski razstavi, fotografski razstavi, pohištvo itd. (Za sedaj opozarjamo na razstavo čistokrvnih psov na praznik 8. t. m.)

Kako velik ugled uživa naš velesejm v inozemstvu in drugod v državi, kažejo številni pismeni in brzojavni pozdravi, katere je prejel velesejmski urad ob priliki otvoritve jesenske razstave. V naslednjem jih omenjamo nekaj: velesejmi v Zagrebu, Pragi, Gradcu, Lyonu, Bazlu, Poznanju, Kölnu ob Renu, Dunaju, Inozemstvu itd., nadalje gospodarske zbornice v Splitu, v Novem Sadu, Osijeku, Solunu, iz inozemstva pa Gradec, jugoslovansko-češka zbornica v Pragi, na Dunaju in v Frankfurtu. Izmed poslaništev navajamo grško in belgijsko, nadalje so pozdravili velesejm župani: zagrebški, celovški in sremsko-karloški. Zveza industrijcev v Zagrebu in še cela vrsta tu- in inozemskih odličnikov.

Verbič Josip:

Cebelarstva razstava in med na velesejmu

Medu letos ni mnogo razstavljenega, ker ga ima malokdo naprodaj. Lanski pridelek je razprodan, letos pa je bila izredno slaba letina. Svetlega medu, kakršnega sta prejšnja leta razstavili Notranjska in Dolenjska, sploh ni. Nekaj malega je bilo temnega gozdnega medu, pa je bil prodan v inozemstvu. Pridelek poletnega cvetličnega medu je bil tudi tako majhen, da se točenje ni izplačalo. Cebelarji so ga pustili v panjih, da so ga čebele pomalešale s kostanjem, vsled česar je dobil nekoliko grenak okus. Tak med je zdravilen in slast vzbujajoč. O ajdovcu v tem času ne moremo govoriti. Kakor se kaže, bo tudi ta vsled suše izostal. Na mesto domačega medu se bo pojavil na trgu tuj, tu ponarejen med. Kdor se hoče založiti z dobrim, pristnim blagom, naj to takoj stori.

Cebelnega voska jemalo na ponudbo. Več ga bo mogoče pozno v jeseni, ko bodo čebelarji pospravljali satje iz panjev, ko bodo čebele vsled lakote poginile. Cene mu pa vsled tega ne bodo padele.

Panji, čebelarški stroji, orodje in razne potrebščine so razstavljene v prvovrstni kakovosti.

Kako pravilno pomivamo posodo, kako pripravljamo sirovo in kuhano zelenjavo, kako vkuhavamo sadje in druge povrtnine, vlagamo jajca za zimo, shranjujemo krompir in druge pridelke, vse to in še mnogo drugega vidimo na razstavi Zveze gospodinj »Domače ognjišče« v paviljonu »K« na letošnjem jesenskem velesejmu. Naše gospodinj in pomočnice naj si preskrbe stalne sejmiske vstopnice, ker vsak dan je videti in slišati na tej razstavi kaj novega, vedno novega.

Zasedanje tarifnega odbora. V ponedeljek se je vršila prva seja tarifnega odbora v Beogradu. Izvoljeni so bili 4 anketni odbori: za potniške tarife, za pomorsko tarifo, za blagovno in rečno tarifo. Poleg tarifne reforme se je načelo tudi vprašanje prevoza žitaric skozi Sušak v zapadno Evropo.

Živina

Zirinski sejem v Kranju dne 5. sept. Na trg so prignali 100 volov, 2 bika, 17 krav, 10 telic, 1 tele, 55 ovac in 110 prašičev. Cene: voli 5, 4, 3,50 Din, biki 3 Din, krave 4, 2,50 in 2 Din, telice 3,50 Din, teleta 5 in 6 Din, prašiči pitani 6 in 7 Din, prašički za rejo 200 Din par. Dogovor se zlasti pri volih in prašičih smatra kot precejšen. Ta dan se je namreč vršil tudi letni sejem. Cene pa so precej stalne.

Karloviški sejem pretekli teden je bil zelo dober. Cene živine pa so popustile in je bila trgovina živahna. Teleta so stala 120—260 Din za glavo, voli 3,50—4, krave 1—2 Din, pitani prašiči 5,50—8 Din za kg žive teže.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Comp., Dunaj.) Pripeljanih je bilo 7459 prašičarjev in 3569 špeharjev, iz Jugoslavije 2681. Na kontumacnem trgu je bilo 506 prašičarjev in 1829 špeharjev. Cene: Špeharji 1, 1,85—1,90, 11, 1,70—1,80, kmetijski 1,70—1,90. Prašičarji 1,55—1,65, najboljši 2,05—2,10. Tendence: Špeharji so se podražili za 10 grošev, prašičarji pa za 5 grošev.

Hmelj

Savinjska dolina, 6. septembra.

Pri čvrsti tendenci in neizpremenjenih cenah 18—22 Din za kg se vrši tudi danes nakupovanje v manjšem obsegu ter prevzemanje predvsem že nakupljenega blaga. Razburjenje vesti, ki jih številni nakupovalci z dokaj prozornim namenom širijo letos po dolini, ne morejo omajati samozvesti hmeljarjev ter povzročiti malodušje in na ta način neopravičeno tlačiti cene. Zlasti oni hmeljarji, ki imajo več partij res lepega blaga, se drže še vedno zelo rezervirano. Nekoliko bolj se mudi s prodajo posestnikom manjših partij in slabšega blaga, zlasti iz obrobni krajev našega hmeljarskega okoliša.

Iz Bačke Petrova poročajo, da povpraševanje po letošnjem pridelku stalno narašča in se za letošnji vojudinski hmelj plačuje že do 17 Din za kg. Prodanih je doslej 20—25% pridelka. Producenti pa se drže vedno bolj rezervirano, ker računajo na dvig cen. Trgovci je letos v Vojudini znatno več kot navadno. Celo za letnik 1931 se zanižajo in plačujejo zanj 2,50 Din za kg.

Dutarnji list iz Zagreba poroča, da je bilo obiranje hmelja v Sremsu in Vojudini končano dne 3. sept. Pridelki znaša 5000 met. stotov najboljšega blaga. Privatne cenvite so cenile hmeljsko kulturo na 1000 kor. oravov. Cene so dobre in znašajo 15 dinarjev za kg in jih radi plačujejo avoziški iz Nemčije, Belgije in Francije. Če ne bo težkoč z devizami, bo ves pridelek prodan in izvožen najkasneje v desetih dneh.

Nürnberg, 6. sept. Ig. Danes je bilo pripeljanih 30 bal hmelja, prodanih pa je bilo 50 bal. Hallertauski hmelj je imel ceno 110 do 150 mark, teinanski hmelj pa 145 do 160 mark. Gorski hmelj je dosegel ceno 80 do 136 mark. Razpoloženje je bilo neizpremenjeno mirno.

Kranj

Popravilo Savskega mostu pa ima tudi slabo stran. »Slovenec« je že poročal, da bo Savski most pretrkanov. Savski most pa je opek, ker graditelji mostu pred ca 20 leti niso mislili, da bo moderni promet tako narastel, so takrat zgradili za današnje razmere mnogo preozek most. Se bolj prihaja to v poštev sedaj, ko je polovica mostu zaprta za promet, ki se vrši le po eni strani. Zato se včasih kar nenkrat sredi mostu nabere kopica avtomobilov, voz, biciklistov in pešcev, ki čakajo na prehod.

Motociklist treščil v kolesarico. Mira Peterlinova, dijakinja, hčerka hotelirja v »Kranjskem dvoru« g. Peterlina, je vnet kolesarka. V ponedeljek proti večeru se je peljala v mesto. Že je dospela do drevedora. Tu je privozil za njo motociklist, seveda z neizogibno spremljevalko zadaj. Treščil je z motorjem v Miro, ki je ravno vozila z ene strani na drugo. Oba sta se ustavila in prepirala, kdo je nesrečni kriv. Mira je odnesla sicer zdravo kožo, pač pa je bilo nekoliko poškodovano. Pogumna Mira je zahtevala od motociklista odškodnino, katere pa zaenkrat še nima v rokah.

Razne sportne vesti

Nočne tekme so prišle v Zagrebu tako v veljavu, da kmalu ne bodo več igrali po dnevi. Včeraj je igrala proti Hasku reprezentanca drugega in tretjega razreda. Igrali so v korist brezposelnih trgovskih pomočnikov. Le v Ljubljani smo tako skromni ali pa nespodobni, da ne moremo organizirati tekem zvečer. Če par let šele bodo mogoče tudi naši klubi uvideli, kje je izhod iz težkega gospodarskega položaja.

»Novosti« so prinesle senzacionalno vest, da si je Ilirija priborila juniorsko prvenstvo in s tem pokal. »Novosti« na nepošten način. Baje je startal med juniorji senior. Doba kislih kumarcev je že minula, kajti ta vest je gotovo preračunana za hudo vročino, drugače si namreč te vesti ne moremo razlagati. Juniorsko zastopstvo Ilirije si je priborilo zmago s tako razliko točk, da ji prvenstva ne more nihče osporiti, pa tudi če je eventualno res nastopil junior, ki je bil faktično senior. Na merodajnem mestu smo zvedeli, da je vse skupaj manever, ki pa ni izšel iz oficijelnih vrst Jadrana. Informator »Novosti« je najbrže iz Ljubljane. Slovenci smo tako močni in pлавanju, da zmagamo pošteno. Preiskave se ne bojimo. Sicer imajo pa besedo prizadeti.

Ilirija pripravlja našemu sportnemu občinstvu za soboto prijetno presenečenje. Priredi plavalno tekmo v enim najmočnejših avstrijskih plavalnih klubov GAC, ki bo nastopil v soboto zvečer ali pa v nedeljo. Pač kakršno bo vreme. V vrstah GAC je več avstrijskih plavalnih reprezentantov. Ker je te dni Jug v Dubrovniku gladko zmagal nad EWASK-om iz Dunaja, smo prav radovedni na srečanje z Gradčani.

V Splitu so sprejeli vest o zmagi Gusara na veslaškem prvenstvu Evrope z velikim veseljem. Na klubski hiši Gusara so razobesili zastave, zvečer so zažgali kres in spuščali rakete v zrak. Župan mesta Splita je brzojavno čestital predsedniku Gusara v Beogradu v svojem imenu mesta. Včeraj zvečer je Gusar prišel v Split, kjer so mu meščani priredili zelo svečan sprejem. Vse mesto je bilo razsvetljeno in v zastavah. Rakete so pokale, ko je Split sprejel zmagovalce. Sedaj razumemo, zakaj so v Splitu doma zmagovalci v nogometu, plavanju in veslanju. Za svojimi sinovi-sportniki stoji ves Split. In to je veliko. Pri nas se pa za zmagovalce prav malo zmenijo merodajni. Kier pa ni sodelovanja vseh, so tudi uspehi le polovični.

Kraljev pokal in nagrado »Coupe Glandaz« so si priborili madžarski veslači, ki imajo enako število točk kot Italijani, vendar pomembnejše zmage. Zmagali so v dublu scull in četvercu brez krmarja. Italijani pa v scitu in četvercu s krmarjem. Zmaga v scitu se slabše oeni kot double scull, zato so krasne pokale odnesli Madžari. V končni klasifikaciji se je plasirala Jugoslavija na tretje mesto.

V Zagrebu se pripravljajo za teniški dvoboj Jugoslavija-Avstrija, ki se prične v petek. V ju-

goslovanski teniški reprezentanci bodo igrali samo Zagrebčani. Istočasno se bodo udarili tudi zastopniki Zagreba in Bukarešta. Zagreb ima danes štiri res prvovrstne teniške igralce Schäferja, Kukuljeviča, Punčeca in Pallado. Slednja dva smo videli igrati tudi v Ljubljani na nacionalnem turnirju Ilirije.

Sportni dan v Sevnici

V nedeljo, dne 4. septembra je priredil sportni klub »Sava« svoj letni sportni dan. Povabil je tudi tri klube k brzoturnirju za svoj pokal: SK Slogo (salezijanski mladinski dom na Radni). Prvo tekmo je odigrala SK Slogo s SK Savo z rezultatom 2:1 za Slogo. Sodnik g. ing. Marusić je simpatiziral s SK Savo in je pri rezultatu 2:0 podaljšal igro za tri minute, v katerih se je SK Savi posrečilo zabiti enajstmetrovko. Drugo tekmo sta igrala SK Ilirija in SK Hrastnik z rezultatom 4:2 za Hrastnik. V finale sta prišla zmagovalca prvih dveh tekem SK Hrastnik in SK Slogo. Moštvu sta si bili precej enaki, igra lepa. Rezultat 2:1 za SK Hrastnik. Torej sami 2:1. — Veseli smo Sevnčan, da se tudi na našem igrišču vršijo boljše tekme, ki nam nudijo lepo, disciplinirano igro. Naj tudi mlada a krepka Slogo priredi kmalu svoj sportni dan.

SK Ilirija. — Sabljska sekcija namerava v bodoči sezni, pri zadostnem številu prijav, ustanoviti nove začetniške tečaje v floretovanju in sabljanju za dame in gospode. Začetek vezbanja kancem septembra t. l. Razpored se določi sporazumno. Prijave je vpsolati na tajnika g. Mario Kodriča, pošni predal 376 (Royal Exchange Ass.), Selenburgova 7-II, kjer se dobe tudi vse informacije. — Načelstvo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 7. septembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Predavanje o razstavi »Sodobna gospodinj« — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Nasveti za domači vrt (M. Humek) — 19.30 Literarna ura: Razstava slov. knjige (Silv. Škerl) — 20.00 Prenos zbora balalaik z velesejma — 21.30 Salonski kvintet — 22.00 Cas, poročila, nadaljevanje salonskega kvinteta.

Cetrtek, 8. septembra: 9.30 Prenos cerkv. glasbe iz franc. cerkve. — 10.00 Praznične misli (dr. R. Tominec). — 10.30 Šahovska ura (B. Plenčar) — 11.00 Salonski kvintet — 12.00 Cas, poročila, pisčice — 15.00 Reportaža z velesejma — 16.00 Koncert dueta citraških mojstrov (I. Skalar, E. Mezgerits) — 17.00 Prenos zbora balalaik z velesejma — 17.30 Predavanje o razstavi »Sodobna gospodinj« — 20.00 Plošče — 20.30 Vijolijski koncert g. K. Rupla — 21.15 Pevski solistični koncert Marjana Rusa, op. pevca. — 22.00 Salonski kvintet — 23.00 Cas, poročila.

Drugi programi

Cetrtek, 8. septembra: Zagreb: 20.30 Ljubljana. 22.40 Radio orkester. — Milan: 20.30 Samson in Dalila, opera. — Barcelona: 21.01 Radio orkester. 22.15 Prenos koncerta iz kavarne Espanjol. — Stuttgart: 20.30 »Ljubavni napoj«, komična opera. 22.10 Kitajska vojna lirika. — Berlin: 21.35 Kabaret. 22.25 Plesna gl. — 24-1 Beethoven 3. simfonija Es dur op. 55. — Beograd: 20.30 Prenos iz Ljubljane. 22.30 Ciganska glasba. — Rim: 20.45 Giulio Massenot-ov večer. — Beromünster: 20.20 Klavirski trio-klus. 21.45 Večerni koncert. — Langenberg: 20.40 Simfonični koncert radio ork. 22.20 Nočna glasba. — Praga: 20.00 Prenos iz gledališča. — Dunaj: 19.50 Večerni koncert. 22.05 Lalka glasba. — Budapešt: 21.30 Jazz. 22.30 Ciganska glasba.

Velika izbira blaga za
damske plašče
finih kvalitet
ugoden nakup
A. Zlender
Ljubljana
Mestni trg št. 22

TRGOVSKI LOKAL

(190 kv. m., dvigalo)

Ljubljana, Miklošičeva c. 7, I. nadstropje
se takoj odda z inventarjem vred

Informacije:

Oblačilnica za Slovenijo, istotam pritišče.

Zahvala
Ob težki izgubi našega dragoga
očeta, gospoda
Franca Birtič
posestnika in gostilničarja
se vsem darovalcem vencev in cvetja,
posebej se gasilnemu in pevskemu
društvu in končno vsem, ki so sprem-
ljali rajnega na njegovi zadnji poti,
najtopleje zahvaljujemo.
Hrastnik-Rajhenburg,
dne 6. septembra 1932.
Zalujoči rodbini:
BIRTIČ-KOLKA.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prirreditve

Vsaka beseda 1 Din

V četrtak

8. septembra na praznik igra »Omladina«. Zabava v gostilni Weber, Pobrežje. (h)

Službe iscejo

Vsaka beseda 1 Din

Prodajalka

dobro izveščana v prodaji konfekcije, mode in manufakture, želi prenesti službo takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Provostrina moč« 12.794. (a)

Izurjena šivilja

priletna, za perilo, isče delo, bodisi v hišo ali na dom. Wolfova ul. 8/III. a

Moška moč

mlajša, želi mesto v pisarni, lesni trgovini ali večjem podjetju proti za nizko plačo ali samo za oskrbo. — Razume se tudi na poljedelstvo. Ponudbe pod »L. M.« št. 13.057 na upravo »Slovenca«. (a)

Valjari

Vsaka beseda 1 Din

Mesto učenke

v trgovini z mešanim blagom iščem. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.001. (v)

Službodobe

Vsaka beseda 1 Din

Kroj. pomočnika

sprejem za velike komade. Zmožen mora biti tudi konfekcije. Viktor Avberšek — Masarykova 24. Maribor. (b)

Strojniki

ključavniki dobi službo. Lesna industrija. Ponudbe pod »1000« — 13.046 na upravo »Slovenca«. (b)

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Učenci

ki ne bi mogli študirati kot redni učenci na drž. trg. šolah, naj se vpišejo v Dopsno trgovsko šolo v Ljubljani, Pražakova 8, ki jih bo najbolje pripravila, da bodo lahko položali privatne izpite. (u)

Šoferska šola E. Ceh

(bivša Carmenikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 36 Šola za poklene šofere in amaterje. Prospekti in povelja (zastonj) in franko.

Krojači, šivilje,

nešivilje! Pričetek jesenskega dnevnega prirobovalnega tečaja 11. sept. Vpisovanje takoj. Honorar nižji. Vpisuje se že tudi za večerni tečaj. — Istotam se izdelujejo kroji po meri. Krojno učilšče, Ljubljana, Šmartinska cesta 24. (u)

Dijaki

Vsaka beseda 1 Din

Dva mlajša dijaka

sprejem v vso oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.041. (D)

Dva mlajša dijaka

sprejem v dobro oskrbo, vestno nadzorstvo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.997. (D)

Dijaka (-injo)

mlajših let, sprejem na hrano in stanovanje, nasproti univerze. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 13.043. (D)

Nižješolca

sprejem. Hrana in stanovanje 450 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.054. (D)

Dva dijaka

sprejem v vso oskrbo. Ferenc, Mestni trg 3/IV.

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

Dvosobno stanovanje

z pritlikinami se odda na Domobranski cesti št. 17 s 1. oktobrom. Poizvedbe v kletnem stanovanju. (f)

Trisobno stanovanja

z vsem komfortom se oddajo za 1. december v novi hiši v Gregorčičevi ulici. Poizve se pri G. Susteršič, Križevniška 6. (f)

Lepo opremlj. sobo

z 2 posteljama oddam na Sv. Petra cesti 44/L. (s)

Gospodično

sprejem kot sestanovnik. Florijanska 19/L. (s)

Poizvedbe

Vsaka beseda 1 Din

Izgubil

se je mali psiček (pinč). Odda se ga naj proti dobri nagradi pri Doberletu v Ljubljani, Franciškanška ulica 8/L. (e)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Posojilo

220.000 Din želi dobro situirana industrija na 8 odstotne obresti. Prevzame tudi prepis. Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 12.974/222. (d)

Kupim
hranilne knjižice Ljubljanske Kreditne banke. Viktor Straus, Kranj, Kriško predmestje 32. (d)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Droben oglas v »Slovenca«
posestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Prodaj vilo

Donos mesečno 3800 Din. Davka prosta. Naslov v upravi »Slovenca« pod 490.000/12.994. (p)

Prodaj parcele

10—20 Din za m², poleg kolodvora v Dev. Mar. v Polju. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.995. (p)

Trgovina

z bonboni, čokolado in pecivom v sredini mesta, dobro upeljana, obstoječa več let, z nizko najemnino, zaradi preselitve naprodaj. Ponudbe pod zn. »Rentabilna« 13.049 na upravo »Slovenca«. (p)

Novo hišo

kupim. Plačam takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »500« — 13.060. (p)

Petstanovanjska hiša

visokopritlična, v bližini mesta, ob glavni cesti — naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.686. (p)

Nova hiša

enonadstropna, tristanovanjska, pri Stadionu — ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.067. (p)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod v Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Bukova drva in ogelje

kupuje stalno

Uran franc

Ljubljana

Sv. Petra cesta 24

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Posestniki velesojam!

Elegantna petsežna limuzina, skoraj nova, pod ceno naprodaj na velesojmu: Kucler, Pavilion E. (f)

Izredna prilika!

Prodaj štirisežno limuzino zelo poceni. Eventuelno na obroke. Primerna za takseje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Malo vožen avto« št. 13.076. (f)

Nihče ne more verjeti, da je moja mati stara 45 let

Nobene gube

— a njena koža je zdaj prav tako nežna in mlada kot moja — pravi:

MISS EVROPA
1931

Katera je mati in katera hči?

Sodobni ženi ni treba, da bi izgledala stara. Izredni izdelek, imenovan Biocel, ki se pridobiva od mladih živali, vrača njeni koži mladost. Po izkusih, ki jih je napravil profesor na dunajski visoki šoli, dr. Stejskal, so gube povsem izginile. (Glej popolno poročilo Dunajskega medicinskega lista). Krema Tokalon, hranivo za kožo rožne barve, vsebuje ta izredni Biocel. Z uporabo te kreme se stara in uvela koža hitro pomlajuje gube izginejo, mlahave obrazne mišice se jačijo in krepe.

Gospa Juilla, ljubka 45-letna mati Jeanne Juilla, evropske kraljice lepote za leto 1931, pravi: Često me imajo za sestro in ne za mater moje hčerke. Svoj mladostni izraz čuvam enostavno tako, da vsak večer, preden grem spat, uporabim kremo Tokalon.

rožne barve. Ta mi daje oni mladostni izraz, ki me napravlja za 10 let mlajšo. Uporabljam kremo Tokalon, hranivo za kožo rožne barve, zvečer, preden greste spati. Ona hrani in pomlajuje vašo kožo medtem, ko vi spite. Zjutraj uporabljajte kremo Tokalon bele barve, ki napravlja vašo kožo nežno, belo in lepo.

Prodajmo

Vsaka beseda 1 Din

Če avto svoj stari prodajalci ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prične Slovenec najmanjši inserat

Konfekcija — modal

Najcenejši nakup Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (f)

Šolske torbice

aktivke, domač izdelek, dobite poceni pri J. Karlo, Maribor, Trg Svobode št. 6. Popravila točna in solidna. (f)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, goste po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštnem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perla. (f)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelg, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg. (f)

Štedilnike

raznih vrst; vrtni, balkonske in stopniške ograje, dimn. vrtica, brzooparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Ciril Podraž, Ig pri Ljubljani. (f)

Ia sveže slive

debele, namizna jabolka in bruske po 2.80 za kg, la breskve kg po 3.80 Din, pošilja v kosarar po 30 kg franco naročnika brzovozno G. Drechsler, Tuzla. (f)

Orehova jaderca

dobite najceneje pri Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska 5. (f)

Strešno opeko

cementno, malo rabljeno, okoli 1600 komadov, poceni prodaj. A. Rabič, Ljubljana, Bičevje 22. (f)

Centralna kurjava

150 Din potom štedilnika. Razstavljeno na velesejmu, paviljon K. (f)

Plemenito grozdje

breskve 3 Din, obrane slive 1.50 Din kg — od 10 kg naprej razpošilja: Postržin, Krško. Večje množine znatno ceneje! (f)

Šivalni stroj

»Pfaff«, malo rabljen — ugodno naprodaj. Gradiska ulica 8. (f)

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Veletrgovina z žitom Resljeva cesta 24

Običaj

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska c. 6

Nakup in prodaja vreč ter jute

A. Grebenc

Dunajska 36

Ljubljana

Gosposvetska

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

cesta št. 16 (pri Levu)

Hlode

razčaga strankam po najnižji ceni parna žaga Lavrentič & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. (f)

Posteljne žične vloge

v leseni ali železni okvirjih, ter zložljive postelje vključno s solidno točno po naročilu terdke Pavel Strgulc Ljubljana, Gosposvetska cesta 113 Zadrževanje brezplačni cenik!

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogačnik, Bohoričeva

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5

ulica 5